

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 55/07-315

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. decembra 2008 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Milana Ľalíka, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti MUDr. A. M., K., zastúpeného advokátkou JUDr. D. Š., B., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta K. konaných 2. decembra 2006, za účasti MUDr. T. B., K., takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. A. M. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. decembra 2006 doručená sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa § 59 ods. 1 a 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) MUDr. A. M., K. (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. D. Š., B., v ktorej namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta K. konaných 2. decembra 2006. Sťažnosť smeruje proti zvolenému primátorovi MUDr. T. B. (ďalej aj „odporca“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

«Okrem sťažovateľa v komunálnych voľbách za primátora mesta K. kandidovali aj šiesti nasledovní kandidáti: MUDr. T. B. ako nezávislý kandidát (ďalej len „odporca“). Mgr. M. C. ako nezávislý kandidát, MUDr. L. H, ako kandidát Strany maďarskej koalície – Magyar Koalíció Pártja, T. M. ako kandidát za politickú stranu Slobodné fórum (uvedený kandidát sa dňa 10. 11. 2006 svojej kandidatúry vzdal), L. N. ako kandidát za Stranu priateľov vína a Ing. Š. P. ako nezávislý kandidát.

Celkovo bolo pre voľby primátora mesta v meste K. vytvorených 33 volebných okrskov, v zoznamoch voličov bolo zapísaných 30 122 osôb, z nich obálky sa vydali 12 960 voličom. Z vydaných obálok bolo odovzdaných spolu 12 948 kusov. Pre voľby primátora mesta bolo odovzdaných 12 741 platných hlasovacích lístkov.

Z uvedeného celkového počtu 12 741 platných hlasov bolo 4 781 hlasov daných kandidátovi na primátora pod č. 1 T. B., ktorý získal najväčší počet hlasov a bol zvolený za primátora mesta. Druhý v poradí skončil sťažovateľ, ktorý získal spolu 4 758 platných hlasov voličov. Rozdiel v počte hlasov dvoch najúspešnejších kandidátov bol iba 23 hlasov. Z ostatných kandidátov Mgr. M. C. dostal 1 095 platných hlasov, MUDr. L. H. dostal 1 112 platných hlasov, p. T. M., napriek vzdaniu sa kandidatúry dostal 47 hlasov, p. L. N. získal 50 platných hlasov a Ing. Š. P. získal 898 platných hlasov. ...

Sťažovateľ má odôvodnené pochybnosti o ústavnosti a zákonnosti priebehu volieb, a to s poukázaním na viaceré skutočnosti, týkajúce sa jednak vedenia predvolebnej kampane a dodržania volebného moratória, ako aj priebehu hlasovania a procesu spracovávaní jeho výsledkov.

Sťažovateľ má vedomosť o tom, že vo štvrtok dňa 30. 11. 2006, t. j. v čase volebného moratória, boli vo večerných hodinách v K., v časti N. od zástupkyne primátora mesta K., JUDr. H. É., občanom rozdávané peňažné poukážky, a to s odkazom a zároveň s odporúčaním, že im ich posielala p. primátor a aby volili doterajšieho primátora –

nezávislého kandidáta MUDr. T. B. Takto prevzali peňažnú poukážku nasledovní občania: J. B., R. K., K. B., V. B., M. N., R. G., M. M., J. Z. a M. B. Menný zoznam osôb (s uvedením ich adries), ktoré prevzali peňažnú poukážku a sú ochotní v prípade potreby túto skutočnosť preukázať svedeckou výpoveďou, tvorí prílohu tohto podania.

Rovnako v časti K. s názvom K., tvoriacej volebný okrsk č. 31, boli dňa 31. 11. 2006 občanom rozdávané peňažné poukážky Billa v hodnote 300,- Sk. Poukážku prevzali napr. p. E. S., V. B., I. P., R. H. a p. K., ktorí uvádzajú, že predmetné poukážky prevzali od pani H. s výzvou, resp. odporúčaním, aby volili p. B. Menný zoznam uvedených osôb s tel. kontaktmi na ne, je prílohou tohto podania. ...

Rozdávaním nákupných poukážok v čase volebného moratória, s odporúčaním voliť doterajšieho primátora – kandidáta č. 1 MUDr. T. B., došlo podľa nášho názoru k závažnému porušeniu § 30 ods. 2 a § 30 ods. 11 volebného zákona. Uvedeným konaním v čase zákazu volebnej kampane dochádzalo k rozsiahlej volebnej kampani v prospech odporcu, pričom išlo o kampaň protiprávnu, spôsobilú významným spôsobom ovplyvniť výsledok volieb primátora mesta K. ...

Volby možno v širšom ponímaní chápať nielen ako samotný akt volebného aktu a sčítania hlasov voličov, ale aj ako celý volebný proces, zahrňajúci aj prípravu volieb vrátane vedenia predvolebnej kampane a dodržiavania tzv. volebného moratória. Kupovanie hlasov voličov považujeme za závažné a hrubé porušenie volebného zákona, upravujúceho v cit. ustanoveniach vedenie volebnej kampane. Aj keď nie je možné určiť presný vplyv uvedeného porušenia volebného zákona na voličov pokiaľ ide o ich rozhodnutie voliť konkrétneho kandidáta, je možné podľa nášho názoru usúdiť vzhľadom na všetky okolnosti danej veci s poukazom na minimálny rozdiel 23 platných hlasov medzi odporcom a sťažovateľom, že kupovanie hlasov voličov v čase zákazu vedenia volebnej kampane mohlo významným spôsobom ovplyvniť výsledok volieb primátora mesta K.

Podľa § 23 v súlade s § 19 volebného zákona kandidát na funkciu primátora sa môže písomne vzdať svojej kandidatúry doručením vyhlásenia o vzdaní sa kandidatúry predsedovi volebnej komisie. Predseda volebnej komisie je následne povinný zabezpečiť jeho uverejnenie spôsobom v mieste obvyklým.

Písomným vyhlásením zo dňa 10. 11. 2006 sa vzdal kandidatúry za primátora mesta K. kandidát č. 5, T. M. V rozpore s cit. ustanovením volebného zákona dokument nazvaný

Oznámenie o vzdaní sa kandidatúry, napriek jeho vyhotoveniu, predseda Mestskej volebnej komisie, p. F., nikde neuverejnil spôsobom prístupným pre všetkých obyvateľov mesta, pričom spôsobom v meste obvyklým by v súlade s ustálenou praxou nepochybne bolo uverejnenie na úradnej tabuli obce a na výveskách pred všetkými hlasovacími miestnosťami, resp. priamo v nich, v jednotlivých volebných okrskoch. ... Jediným spôsobom, ktorým sa verejnosť v K. mohla o danej skutočnosti dozvedieť, bolo dňa 15. 11. 2006 z iniciatívy p. M. uskutočnené umiestnenie oznámenia v miestnych novinách K., kde p. M. okrem oznámenia o odstúpení vyzval svojich sympatizantov, aby podporili a volili nezávislého kandidáta na post primátora MUDr. A. M. s por. č. 3, t. j. sťažovateľa. Oznámenie o vzdaní sa kandidatúry p. M. bolo v deň volieb uverejnené len pred niektorými hlasovacími miestnosťami, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že ne-kandidát T. M. získal celkom 47 hlasov. Vychádzajúc z počtu hlasov, ktoré získal kandidát T. M. (celkom 47 hlasov) je zrejmé, že následkom nedostatočného informovania verejnosti (čo považujeme za porušenie volebného zákona zo strany Mestskej volebnej komisie, menovite jej predsedu p. F.) došlo k odobratiu platných hlasov iným kandidátom, najmä sťažovateľovi, ktorého voľbu p. M. odporučil svojim sympatizantom. Dá sa predpokladať, že pri dostatočnej informovanosti by voliči p. M., resp. značná časť z nich, volila za primátora mesta p. A. M. Je teda vysoko pravdepodobné, že chýbajúcich 23 hlasov by sťažovateľ bol získal, keby boli všetci voliči riadne a v súlade s volebným zákonom upovedomení o vzdaní sa kandidatúry p. M.

Podľa nášho názoru významnou podmienkou slobodnej súťaže kandidátov vo voľbách je zachovávanie zákonných pravidiel vo všetkých štádiách volebného procesu. Keďže významnou súčasťou slobodnej súťaže po voľbách je aj ovplyvňovanie voličov šírením informácií o kandidátoch, tak skutočnosť, že vo viacerých volebných miestnostiach nebola umiestnená informácia o vzdaní sa kandidatúry p. M. (s poukazom na jeho zverejnené odporúčanie svojim sympatizantom voliť sťažovateľa), mohla ovplyvniť taký veľký počet voličov, že to mohlo viesť k ovplyvneniu výsledkov volieb toho, kto bol nakoniec zvolený.

Na uvedenú skutočnosť upozorňovali aj viaceré nezainteresované osoby, napr. voliči PaedDr. O. Ó., p. R. F. (volil v okrsku č. 18), p. A. M. (za vol. okrskom č. 10), člen okrskovej volebnej komisie č. 6 p. L. K., člen okrskovej volebnej komisie č. 4 p. Š. R., členovia okrskovej volebnej komisie č. 16 p. M. V. a p. I. P. ...

Ďalšie porušenia volebného zákona a v konečnom dôsledku aj Ústavy Slovenskej republiky vidíme v nižšie popísaných skutočnostiach, ktoré sa vyskytli v súvislosti s hlasovaním mimo volebných miestností. ...

V súlade s ustanovením § 31 ods. 6 volebného zákona požiadali voliči vo viacerých volebných okrskoch okrskovú volebnú komisiu o to, aby mohli hlasovať mimo volebnej miestnosti v územnom obvode daného volebného okrsku. Prehlásenia niektorých voličov v súvislosti s hlasovaním mimo volebných miestností poukazujú na hrubé porušovanie ústavnosti a zákonnosti vo voľbách. Napr. p. M. T., ako obyvateľ penziónu pre dôchodcov prehlasuje, že mu nebolo umožnené slobodne zvoliť sťažovateľa..., nakoľko bol pracovníčkou penziónu nútený zakrúžkovať za primátora p. B. a poslancov, ktorých nepozná a nechcel ich voliť. ...

Taktiež p. J. B. poukazuje na porušovanie aktívneho volebného práva... členmi volebnej komisie, keď vo svojom Čestnom vyhlásení zo dňa 06. 12. 2006 tvrdí, že členovia okrskovej volebnej komisie vo volebnom okrsku č. 31 odmietli jeho požiadavku na doručenie prenosnej urny do osady L..., kde sú viacerí voliči imobilní. Obdobnú požiadavku p. L. H... okrsková komisia neakceptovala, a to ani napriek ponuke terénneho vozidla. ...

Na základe našich zistení k pochybeniu v práci Okrskovej volebnej komisie č. 16 došlo aj pri zabezpečení hlasovania mimo volebnej miestnosti. Okrsková volebná komisia má v zmysle Metodických pokynov na spracovanie výsledkov hlasovania vo voľbách do orgánov samosprávy obcí (str. 5) viesť zoznam žiadostí na hlasovanie do prenosnej volebnej schránky. Podľa našich zistení v okrsku č. 16 požiadalo niekoľko občanov o hlasovanie mimo volebnej miestnosti. Vzhľadom k tomu, že presný počet osôb nebol známy, bolo vydaných cca 100 volebných obálok s hlasovacími lístkami. Nakoľko bola neskôr opätovne predložená požiadavka o prenosnú urnu, bolo vydaných ešte 20 obálok, aj keď požiadavka znela pre 4 osoby. Okrsková volebná komisia neopodstatnene vychádzala z predpokladu, že možnosť voliť využije viac občanov. Členovia komisie teda zobrali so sebou niekoľkonásobne väčší počet lístkov ako bolo žiadateľov. ...

Podobný postup bol podľa informácií sťažovateľa aj v domove sociálnych služieb O., kde bol nahlásený počet voličov 10, no napriek tomu volebná komisia zobrala so sebou 20 volebných lístkov a späť doniesla iba 3. Vysvetlenie, kde a kým boli použité zvyšné hlasovacie lístky (7 kusov), nebolo podané.

Podozrenie z nezákonného postupu vzbudzuje taktiež postup okrskovej volebnej komisie č. 4, a to z nasledovných dôvodov.

Vo volebnom obvode v budove školského zariadenia sa nachádzali 3 volebné miestnosti. V prvých dvoch bola účasť voličov na úrovni 30 % a v poslednej – v spomínanom 4. volebnom okrsku, bola účasť voličov až na úrovni 49 %, čo je pri rovnakej skladbe obyvateľstva prakticky nemožné a z pohľadu štatistiky vysoko nepravdepodobné. Členmi okrskovej volebnej komisie boli niekoľkí ľudia blízki doterajšiemu primátorovi – odporcovi a ich konanie vzbudzuje odôvodnené pochybnosti o ich nezaujatosti a nezasahovaní do záverečného spočítavania hlasov. Porovnaním počtu hlasov, získaných celkom aj jednotlivo v ostatných volebných okrskoch je možné zistiť niekoľko závažných faktov:

1. Vo volebnom okrsku č. 4 získal odporca podstatne viac hlasov ako v ktoromkoľvek inom okrsku a tiež s výrazným náskokom zvíťazil nad sťažovateľom (247 hlasov v prospech odporcu oproti 158 hlasom v prospech sťažovateľa).

2. Až do nahlásenia počtu hlasov za volebný okrskok č. 4 vo voľbách primátora víťazil o 65 hlasov sťažovateľ. Až volebný výsledok za 4. okrskok bol spôsobilý zvrátiť celkový výsledok volieb.

3. Po ukončení hlasovania okolo 20.00 hod. predsedníčka predmetnej komisie určila, že spoločne so zapisovateľkou p. S. (zamestnankyňou mestského úradu) a p. K. (členkou volebnej komisie za Stranu maďarskej koalície) budú sčítavať hlasy. Na sčítavaní hlasov sa zúčastnili len tieto 3 osoby, ktoré svoju činnosť ukončili až takmer po 3 hodinách, pričom podľa našich informácií ostatné okrskové volebné komisie ukončili svoju činnosť až aspoň 1 hodinu predtým. Podľa slov členky okrskovej volebnej komisie č. 4 H. N. „Celkové počítanie hlasov trvalo dlho až do 22.40 hod., ostatní členovia sedeli nečinne a boli už unavení a netrzezliví“. Nie je vylúčené, že spomínané členky volebnej komisie, majúc informáciu o výsledku hlasovania z ostatných okrskov, sfalšovaním hlasovacích lístkov úmyselne zmanipulovali výsledky volieb tak, aby vo voľbách zvíťazil odporca.

4. Na marenie priebehu volieb v K. podal sťažovateľ dňa 11. 12. 2006 podľa § 196 ods. 1 Tr. por. trestné oznámenie na neznámych páchatel'ov...

Z čestného prehlásenia Ing. K. Z. vyplýva ďalšie neoprávnené konanie, uskutočnené niektorým z členov okrskovej volebnej komisie č. 2. Menovaná pani po príchode do volebnej

miestnosti zistila, že jej meno bolo už na oboch zoznamoch voličov (ako pre voľby primátora, tak aj pre voľby do mestského zastupiteľstva) zakrúžkované, čo prekvapene skonštatovali aj samotní členovia volebnej komisie. Z uvedeného je zrejmé, že k úprave minimálne jedného hlasovacieho lístka došlo inou osobou ako voličom, dokonca bez jeho vedomia a súhlasu... porušenie ustanovenia § 31 ods. 1 volebného zákona. ...

K porušovaniu Ústavy a volebného zákona mohlo dôjsť podľa informácií sťažovateľa aj po ukončení hlasovania počas sčítavania a kontroly hlasovacích lístkov.

Napriek tomu, že ustanovenie § 37 volebného zákona ukladá predsedovi okrskovej volebnej komisie po ukončení hlasovania zapečatiť nepoužité hlasovacie lístky a obálky a až následne dať otvoriť volebnú schránku, sú tu dôkazy, že nepoužité hlasovacie lístky neboli v jednom volebnom okrsku vôbec zapečatené. M. K., ako člen volebnej komisie č. 25 poukazuje na to, že zapisovateľka vyzvala členov okrskovej volebnej komisie k tomu, aby si výsledky hlasovania opísali priamo na nepoužité hlasovacie lístky, čo následne aj urobili. Rovnako postupoval aj p. J. T. ako člen tej istej okrskovej volebnej komisie. ...

P. M. R. ako členka okrskovej volebnej komisie v okrsku č. 32 poukazuje na nezákonný postup komisie pri sčítavaní hlasov voličov vo voľbe primátora mesta K. Z jej čestného vyhlásenia vyplýva, že v rozpore s cit. ustanovením § 38 ods. 1 volebného zákona pri záverečnom sčítaní hlasov sa medzi platné lístky dostal aj taký hlasovací lístok, ktorý bol upravený nesprávne a mal byť posudzovaný ako neplatný. Predmetný lístok bol upravený aj krúžkom aj krížikom, t. j. nie iba zakrúžkovaním jedného kandidáta tak, ako to predpokladá § 31 ods. 4 volebného zákona. Po upozornení na nesprávny postup podpredseda volebnej komisie, ktorý je, mimochodom, rodinným príslušníkom odporcu, trval na posúdení sporného hlasovacieho lístka ako platného.»

Sťažovateľ svoje námietky voči neústavnosti a nezákonnosti volieb doložil písomnými listinnými dôkazmi, ktoré sú súčasťou spisu.

Podľa názoru sťažovateľa došlo počas volieb primátora mesta K. 2. decembra 2006 k porušeniu čl. 30 ods. 1, 3 a 4 a čl. 31 ústavy, ako aj k porušeniu § 30 ods. 2 a 11, § 31 ods. 1 a 6 a § 36 až § 40 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), a preto sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal toto predbežné opatrenie:

„Mestská volebná komisia v meste K. vytvorená podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov je povinná zdržať sa vydania osvedčenia o zvolení za primátora mesta K. MUDr. T. B., a to až do rozhodnutia vo veci samej.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„Voľby primátora mesta K., konané dňa 02. decembra 2006 vyhlasuje za neplatné.“

Ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie uznesením č. k. PL. ÚS 55/07-18 z 9. mája 2007. Návrhu sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia nevyhovel, pretože medzičasom už bolo protikandidátovi vydané osvedčenie o zvolení za primátora, čím vydanie predbežného opatrenia stratilo aktuálnosť. Následne ústavný súd požiadal 11. júna 2007 o vyjadrenie k sťažnosti zvoleného protikandidáta MUDr. T. B. a tiež vyzval prednostu Mestského úradu v K. (ďalej len „mestský úrad“), aby predložil zápisnicu mestskej volebnej komisie a zápisnicu okrskovej volebnej komisie č. 4 o výsledku volieb.

Prednosta mestského úradu doručil 2. júla 2007 ústavnému súdu úradne overené kópie požadovaných zápisníc.

Odporca doručil ústavnému súdu 28. augusta 2007 svoje stanovisko k sťažnosti, v ktorom k jednotlivým námietkam sťažovateľa okrem iného uviedol:

«Z textu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ svoju sťažnosť opiera o viaceré tvrdenia týkajúce sa:

A) údajného rozdávania vianočných poukážok voličom v čase volebného moratória s výzvou aby volili MUDr. T. B;

B) údajného nezverejnenia vzdania sa kandidatúry T. M.;

C) hlasovania mimo volebných miestností;

D) hlasovanie vo volebnom okrsku č. 4;

E) zakrúžkovania Ing. K. Z. v zozname voličov (2. okrsk);

F) použitie nepoužitých hlasovacích lístkov na zaznamenávanie výsledkov volieb.

A) Vianočné poukážky

Niekoľko slov k poukážkam, ktoré vo svojej sťažnosti spomína sťažovateľ. Mesto K. a jeho predstavitelia, niektorí poslanci, ale najmä primátor mesta MUDr. T. B., v zastúpení mesta alebo osobne, pravidelne podporujú občanov mesta, najmä mnohohodtné rodiny, sociálne odkázaných občanov a dôchodcov, rôznymi výhodami a formou finančných príspevkov alebo vecného daru. Aj v priebehu roku 2006 boli poskytnuté rôzne formy podpory občanom mesta. Poskytovanie darčkových poukážok nie je možné ani z právneho hľadiska posudzovať ako kúpu, vzhľadom na skutočnosť, že neboli poskytnuté odplatne ale ako dar, bez poskytnutia a aj bez reálnej možnosti požadovania akejkoľvek protihodnoty, a boli obdarovanými dobrovoľne prijaté.

Čo sa týka tvrdenia týkajúceho sa JUDr. É. H. ohľadne údajného rozdávania poukážok v mestskej časti N. s výzvou, aby zato zvolili MUDr. T. B. je treba konštatovať, že uvedené tvrdenie sťažovateľa sa nezakladá na pravde. JUDr. É. H. je poslankyňou Mestského zastupiteľstva v K. viac volebných období, je odborníkom na právo v oblasti samosprávy miest a obcí, vrátane volieb do orgánov samosprávy. Ako súkromná osoba aj ako poslankyňa mestského zastupiteľstva sa viac rokov podieľa na podpore verejnoprospešných činností právnických osôb i na podpore občanov mesta či v zastúpení mesta alebo osobne. V čase volebného moratória, ani mimo neho nevykonávala volebnú kampaň rozdávaním peňažných poukážok s výzvou, aby volili MUDr. T. B. za primátora mesta. Túto skutočnosť možno v prípade potreby preukázať aj osobnou výpoveďou JUDr. É. H., prípadne výpoveďou ďalších osôb uvedených na zozname predloženého sťažovateľom. ...

Po overení okolností údajného rozdávania poukážok v čase volebného moratória uvádzame, že tvrdenie sťažovateľa sa nezakladá na pravde. Ani jedna z osôb uvedených v zozname (ktorý predložil sťažovateľ) nepotvrdila to, čo tvrdí sťažovateľ ale naopak, uvedené tvrdenie sťažovateľa jednoznačne a bez výnimky vyvrátili. Svoje vyjadrenia tieto osoby poskytli aj formou písomných vyhlásení, kde potvrdzujú, že s JUDr. É. H. sa väčšina z nich ani len nestretla, niektoré sa s ňou osobne stretli dňa 29. novembra 2006, ale ani vtedy nehovorili o voľbách a ani neodznela požiadavka, aby vo voľbách volili MUDr. T. B., ani taký prísľub nedali. ...

Overovali sme si aj tvrdenia týkajúce sa pani H., ktorá údajne mala rozdávať darčkové poukážky BILLA v mestskej časti K. dňa 31. 11. 2006! s výzvou resp.

odporúčaním, aby volili pána MUDr. T. B. Uvedené tvrdenie sťažovateľa sa taktiež nezakladá na pravde. Všetky osoby uvedené aj v druhom zozname (ktorý predložil sťažovateľ) písomne potvrdili, že od p. H. neprevzali darčkovú poukážku BILLA, nehovorili o voľbách, neodznala požiadavka, aby vo voľbách volili T. B., ani takýto prísľub nedali. To isté písomne potvrdila aj p. H. ...

B) Vzdanie sa kandidatúry T. M.

T. M. bol zaregistrovaný na základe kandidátnej listiny politickej strany Slobodné fórum dňom 16. 10. 2006 a písomným vyhlásením zo dňa 10. 11. 2006 doručeným mestskej volebnej komisii sa vzdal kandidatúry. Vyhlásenie o vzdaní sa kandidatúry T. M. bolo oznámené Mestskou volebnou komisiou dňa 13. 11. 2006 a bolo zverejnené na úradných tabuliach MsÚ v K., prostredníctvom mestskej televízie a v K. listoch a priamo vo volebných miestnostiach, pričom K. listy financované z rozpočtu mesta sa bezplatne doručujú do každej domácnosti v K.

Nie je teda pravda tvrdenie sťažovateľa, že predseda mestskej volebnej komisie B. F. nikde neuverejnil oznámenie o vzdaní sa funkcie spôsobom prístupným pre všetkých obyvateľov mesta, nakoľko vzdanie sa kandidatúry bolo zverejnené obvyklým spôsobom na úradnej tabuli mesta, vo volebných miestnostiach, v miestnych novinách K. listy a v mestskej televízii. Nepravdivosť uvedených tvrdení sťažovateľa preukazujú listy Mestského úradu v K. zo dňa 20. augusta a zo dňa 23. augusta 2007, Výpis zo zoznamu písomností vyvesených na úradných tabuliach mesta K., vyhlásenie B. F., predsedu mestskej volebnej komisie, ako aj vyhlásenia predsedov a zapisovateľov okrskových volebných komisií k otázke zverejnenia vzdaní sa kandidatúry T. M. ...

Dňa 16. 11. 2006 sa konalo prvé zasadnutie volebných komisií spojené so školením jej členov, kedy boli odovzdané potrebné príručky pre činnosť komisie. Dňa 23. 11. 2006 sa uskutočnilo školenie obvodného úradu pre predsedov, podpredsedov a zapisovateľov komisií a v deň volieb dňa 2. 12. 2006 o 4.45 hod. pred otvorením volebných miestností sa uskutočnila na Mestskom úrade v K. posledná inštruktáž predsedov a zapisovateľov, kedy boli opätovne oboznámení s najdôležitejšími úlohami, ktoré obdržali i v písomnej forme spolu s volebnými a pomocnými materiálmi.

Sťažovateľ svoje tvrdenie nijako hodnoverne nepreukázal. ... V zápisniciach volebných komisií nie sú zaznamenané žiadne oznámenia ani sťažnosti ohľadne údajného

nezverejnenia vzdania sa kandidatúry T. M. Takéto tvrdenie prvý a posledný krát sa objavilo len v sťažnosti sťažovateľa podanej na ústavný súd. Tvrdenia osôb, uvádzané vo vyhláseniach predložených sťažovateľom, sú vo väčšine prípadov nekonkrétne („nezistil som, nevidela som napísané, nezaregistroval som“), sú zavádzajúco sformulované a sú zjavne účelové. Ak by niekto vedel o nevyvesení vzdania sa kandidatúry, mohol a mal o tom bezodkladne informovať volebnú komisiu a nie čakať na skončenie volieb a potom podľa výsledkov volieb poskytovať vyhlásenia konkrétnej osobe pre jeho účely – za účelom zrušenia výsledkov volieb. ...

Záverom k tejto časti sťažnosti ešte poukazujeme na nasledovné:

- vzdanie sa kandidatúry upravuje § 19 zákona o voľbách, kde sa hovorí len o tom, že vzdanie sa kandidatúry sa uverejňuje spôsobom v mieste obvyklým;

- volebný zákon nevyžaduje, aby sa oznámenie o vzdaní sa kandidatúry vyvesilo vo volebnej miestnosti ale podzákonná norma – metodický pokyn ministerstva vnútra, vydaný v zmysle § 61 volebného zákona (relevantnú časť pokynu už predložil sťažovateľ);

- volebný zákon ani iný právny predpis neukladá členom okrskovej volebnej komisie osobitné oboznamovanie voličov so vzdaním sa kandidatúry niektorého kandidáta vo volebnej miestnosti, resp. pri hlasovaní do prenosnej volebnej schránky mimo volebnej miestnosti, ani povinnosť uvádzať túto informáciu na prenosnej volebnej schránke;

- nie je preukázateľné, že niektorý volič, ktorý o sebe tvrdí, že dal hlas T. M., že to aj skutočne tak urobil (z dôvodu, že sa nedozvedel o tom, že T. M. sa svojej kandidatúry vzdal).

Pozoruhodný je i fakt, že T. M. napriek tomu, že v priestoroch kde volil údajne nezaregistroval žiadnu informáciu o tom, že sa vzdal kandidatúry, taktiež jeho sympatizanti mu počas priebehu volieb oznamovali, že mu dali svoj hlas, pretože nemali informáciu o jeho odstúpení, nič nepodnikol, neobrátil sa na predsedu danej okrskovej volebnej komisie alebo na mestskú volebnú komisiu, prípadne na vyššie volebné orgány ale v nasledujúci deň 04. 12. 2006 po zverejnení výsledkov volieb urobil vyhlásenie, ktoré... poskytol súkromnej osobe – sťažovateľovi pre jeho účely. Nie je možné preto vylúčiť, že konal takto za určitým účelom, resp. zámerom.

C) Hlasovanie mimo volebných miestností

K prípadu M. T... uvádzame nasledovné:

Pán T. je dôchodca vo veku 86 rokov. Dňa 20. 8. 2007 som ho osobne navštívil v Domove dôchodcov... za prítomnosti sociálnej pracovníčky a hlavnej sestry za účelom overenia tvrdení uvádzaných sťažovateľom. ... V prílohe prikladáme kópiu vyhlásenia s textom (dole), ktorý M. T. vlastnoručne napísal („nikdo ma nenutil kruškovat' vo voľbách decembri 2006“) a osobne sa podpísal a napísal aj dátum („20. augusta 2007“). Zároveň pripájame aj písomné vyjadrenie riaditeľky tohto domova a tiež vyjadrenie zamestnankýň domova dôchodcov prítomných na voľbách v decembri 2006, ktoré popisujú priebeh volieb v uvedenom zariadení pričom tiež vyvracajú tvrdenie sťažovateľa.

Obyvateľom Domova dôchodcov, ktorí o to požiadali, bolo umožnené hlasovať do prenosnej urny. Okrem troch obyvateľov, ktorí vzhľadom na svoj zdravotný stav hlasovali vo svojich izbách, ostatní obyvatelia, medzi nimi aj pán T, hlasovali v spoločnej jedálni domova, kde na hladký a regulárny priebeh hlasovania so službukonajúcimi zamestnankyňami spoločne dohliadali i traja členovia okrskovej volebnej komisie z okrsku č. 16, ktorí volebnú urnu do domova priniesli.

Vzhľadom na vysoký vek p. T. je pravdepodobné, že mu pri voľbe pomáhal iný volič (pretože sám na volebnom lístku, ktorý v prípade poslancov obsahoval 33 kandidátov len ťažko mohol nájsť svojich kandidátov a tiež ťažko mohol správne zakrúžkovať), avšak to zákon umožňuje (§ 32 volebného zákona). Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je však vylúčené, aby bol k niečomu nútený, ako to tvrdí sťažovateľ (vylučuje to aj povaha p. T. , ktorý „sa nedá dirigovať“). ...

Nemožno preto súhlasiť s jednostranným tvrdením sťažovateľa, že došlo k ovplyvňovaniu voličov, ktorí volili mimo volebnej miestnosti. ...

Čo sa týka tvrdenia o odmietnutí doručenia prenosnej volebnej schránky v okrsku č. 31 do osád, kde bývajú viacerí imobilní občania, členovia volebnej komisie konali správne a nedali sa ovplyvniť inými osobami (napr. J. B. a L. H.), keďže požiadavku od konkrétnych voličov nedostali. ... Volebná komisia môže v zmysle volebného zákona umožniť hlasovanie do prenosnej volebnej schránky len na požiadanie voliča, ktorý chce voliť a nie na požiadanie iných osôb... (§ 31 ods. 6 volebného zákona, pozn.).

D) Voľby vo 4. okrsku

MUDr. B. je veľmi známy vo volebnom okrsku č. 4 a má tam už stabilne silnú podporu. To potvrdzuje skutočnosť, že MUDr. T. B. získal v tomto volebnom okrsku najviac

hlasov v celom K. aj počas parlamentných volieb v lete 2006, pričom z výpisu štatistického úradu vyplýva priemerná účasť 51,3 %...

Čo sa týka sčítavania hlasov, je na predsedovi komisie, ako technicky zabezpečiť ich mechanické zrátanie, ktorý v zmysle § 33 volebného zákona zodpovedá za poriadok vo volebnej miestnosti a v jej bezprostrednej blízkosti. ...

Je zarážajúce obvinenie sťažovateľa, že niektorí členovia volebnej komisie mohli údajne sfaľšovať hlasovacie lístky a úmyselne zmanipulovať výsledky volieb s čím nemožno súhlasiť. Tvrdenie sťažovateľa je zjavne vykonštruované. ...

Neobstojí ani tvrdenie o nereálne vysokej účasti voličov, resp. podpore MUDr. T. B. v tomto okrsku; podľa podielu odovzdaných hlasov MUDr. T. B. je uvedený okrskok v poradí jedenásty. V ďalších okrskoch je dokonca vyšší podiel odovzdaných hlasov práve odporcovi (napr. v okrsku č. 3, č. 11). ...

E. Zakrúžkovanie Ing. K. Z. v zozname voličov (2. okrskok)

Čo sa týka tvrdenia Ing. K. Z., že pri vstupe do miestnosti bolo už jej meno zakrúžkované vo volebných zoznamoch uvádzame, že je to len jej tvrdenie, ktoré ničím nepreukázala. ... túto skutočnosť nikde nenamietala... Zastávame názor, že Ing. Z. prišla do volebnej miestnosti druhýkrát, preto jej meno už bolo v oboch zoznamoch voličov zakrúžkované. ... Súdu predkladáme písomné vyjadrenie P. D. – predsedu okrskovej volebnej komisie č. 2, kde volila Ing. Z. Pozoruhodným však je fakt, že... nič nepodnikla...

Všetko ostatné, čo v tejto veci sťažovateľ uvádza sú len jeho nepreukázané tvrdenia a fikcie...

F) Použitie nepoužitých hlasovacích lístkov

Sťažovateľ namieta, že v okrsku č. 25 neboli údajne zapečatené hlasovacie lístky, ktoré sa vraj použili na zapísanie výsledkov volieb. To preukazuje dvomi prehláseniami J. T. (sťažovateľ vo svojej sťažnosti nesprávne uvádza „J. T.“) a M. K. ...

Na základe vyjadrení predsedníčky volebnej komisie č. 25 pani Z. G., ďalších členov okrskovej volebnej komisie A. F., G. G., R. N., ako aj zapisovateľky R. N. bolo zistené nasledovné:

- pred sčítaním hlasov sa nepoužité hlasovacie lístky v miestnosti zabalili do igelitových vriec, prelepili sa igelitovou páskou a odložili sa na bok;
- sčítavanie hlasov sa robilo na vopred pripravené linajkované pomocné hárky;

- na sčítavanie hlasov sa nepoužili hlasovacie lístky ale linajkované hárky;
- po ukončení sčítania hlasovania bola vyhotovená a podpísaná zápisnica;
- na vyžiadanie jednotlivých členov komisie im bola poskytnutá kópia zápisnice, resp. si výsledky volieb sami opísali na čisté papiere. ...
- sťažovateľ nepredložil dôkaz o tom, že by nepoužité hlasovacie lístky neboli v čase sčítania hlasov zapečatené a bezpečne oddelené od miesta sčítania hlasov. Je to len jeho nepodložená fikcia. ...

Čo sa týka údajnej námietky pani M. R., členky volebnej komisie v okrsku č. 32, že sa medzi platné hlasovacie lístky dostal aj taký, ktorý mal byť považovaný za neplatný, poukazujeme na ust. § 38 ods. 4 volebného zákona v zmysle ktorého „V sporných prípadoch rozhoduje o platnosti hlasovacieho lístka okrsková volebná komisia s konečnou platnosťou. ... Navyše... k sťažnosti nebolo pripojené žiadne prehlásenie, resp. oznámenie M. R., ktorá zápisnicu okrskovej volebnej komisie rovnako ako ostatní členovia komisie podpísala bez výhrad. ...

Časť VI.

Záverom si dovoľujeme poukázať na fakt, že sťažovateľove tvrdenia uvedené v sťažnosti sú založené na jeho argumentoch, ktoré nie sú správne, pravdivé a ani hodnoverne preukázané.

Samotná skutočnosť rozdielu 23 hlasov ešte nezakladá dôvod na vyhlásenie neplatnosti volieb. Všetky argumenty sťažovateľa sú účelové a predložené dôkazy sú bezpredmetné alebo dokonca nepravdivé. ...

Sme presvedčení, že ak by Ústavný súd na základe týchto vykonštruovaných a neobjektívnych tvrdení sťažovateľa zrušil výsledky volieb, tým by vytvoril nevidaný precedens v uplatnení volebného systému Slovenskej republiky... Tým by došlo aj k spochybneniu práce a súčasného systému kontroly volebných komisií zložených zo zástupcov širokého politického spektra a súčasne k naštarteniu demokratických zásad uplatnenia volebného práva. Zároveň by boli porušené aj ústavné práva úspešného kandidáta, ktorý sa nezúčastnil ani priamo ani sprostredkované na žiadnych činnostiach, ktoré sa sťažovateľ snaží kvalifikovať ako porušenie zákona, nikoho nenabádal na porušenie zákona, naopak všetky jeho činnosti smerovali proti akémukoľvek porušeniu zákona a k zabezpečeniu riadneho priebehu volieb.».

Ku všetkým častiam svojho stanoviska odporca pripojil písomnosti na podporu svojich argumentov a navrhol, aby ústavný súd na základe výsledkov dokazovania „sťažnosť sťažovateľa zamietol v plnom rozsahu v zmysle § 63 ods. 1 písm. d) zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v platnom znení“.

Sťažovateľ ďalej 28. novembra 2007 doručil ústavnému súdu „*Návrh sťažovateľa na doplnenie petitu sťažnosti pre neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta K., konaných dňa 2. decembra 2006 zo dňa 12. 12. 2006, k č. k.: PL. ÚS 55/07*“, ktorého znenie navrhuje upraviť takto:

„Voľby primátora mesta K., konané dňa 02. 12. 2006 vyhlasuje za neplatné, alebo mení poradie zvolených a vyhlási sťažovateľa za riadne zvoleného primátora mesta K.“.

Sťažovateľ spolu s návrhom na zmenu petitu doručil ústavnému súdu ďalšie písomné dôkazy. Po nahliadnutí jeho právnej zástupkyne do spisu 28. novembra 2007 doručil ústavnému súdu 17. januára 2008, „*Vyjadrenie sťažovateľa MUDr. A. M. k vyjadreniu MUDr. T. B. k sťažnosti MUDr. A. M. na ÚS SR zo dňa 12. 12. 2006 pre neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta K. konaných dňa 02. 12. 2006, ktoré bolo doručené ÚS SR dňa 28. 08. 2007*“, v ktorom požiadal ústavný súd o zaslanie príloh (písomných dôkazov) odporcu k jeho vyjadreniu z 28. augusta 2007. K jednotlivým bodom vyjadrenia okrem iného uviedol:

„1) Časť I.

Sťažovateľ jednoznačne nesúhlasí s tvrdením, že najsilnejším kandidátom na základe uvedených skutočností vo vyjadrení odporcu, bol práve odporca. Naopak, výsledky volieb do VÚC za mesto K. v roku 2005 hovoria úplný opak. Tu vo voľbách poslancov samosprávneho kraja v roku 2005 za mesto K. sťažovateľ podľa počtu odovzdaných voličských hlasov sa s veľkým rozdielom hlasov umiestnil na 1. mieste z 24 kandidátov – s počtom odovzdaných jemu hlasov 3295. Odporca sa umiestnil až na 7. mieste s počtom hlasov 2087...

2) A) Vianočné poukážky

OR PZ ÚJaKP v K. v odôvodnení uznesenia, ktorým odmieta časť trestného oznámenia MUDr. A. M., týkajúceho sa podozrenia z prečinu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda, konštatuje, že zistilo, že tí ktorí prevzali peňažné poukážky, tak osoba, ktorá im ich dala, uviedla, že je to pozornosť mesta K. na Vianoce.

Sťažovateľ je členom sociálnej komisie mestského úradu K. od roku 1992. Táto komisia neschválila, resp. absolútne sa nezaoberala možnosťou poskytovania darčiekov poukážok na Vianoce 2006 dôchodcom, resp. inak sociálne odkázaným občanom mesta. Kto je to pozornosť mesta?

Faktom zostáva, že primátor mesta K. má vlastný fond, ktorým disponuje. Zo svedeckých výpovedí vyplýva, že pani poslankyňa JUDr. E. H. vykonávala anonymnú a utajenú dobročinnosť na účet mesta K.

Sťažovateľ taktiež listinným dôkazom preukazuje, že jeho tvrdenia ohľadom rozdávania darčiekových poukážok BILLA v mestskej časti K. dňa 30. 11. 2006 vo večerných hodinách je pravdivá, pretože E. G. a V. B. prevzali poukážky v hodnote dokonca 500 Sk ako pozornosť od mesta K. ...

3) Vzdanie sa kandidatúry T. M

Predvolávanie predsedov a zapisovateľov okrskových volebných komisií sociálnym odborom Mestského úradu v K. na deň 20. 8. alebo 21. 8. 2007 vo veci komunálnych volieb, a to na dodatočné podpisovanie Vyhlásení o vzdaní sa kandidatúry T. M. na funkciu primátora, je neústavné a nezákonné. Komunálne voľby v roku 2006 skončili vyhlásením výsledkov volieb. Nie je žiaden zákonný dôvod na aktivizáciu okresných volebných komisií spôsobom, ako protiprávne konal sociálny odbor MÚ K. Túto skutočnosť je nezákonnou manipuláciou s výsledkami volieb.

Všetky vyhlásenia predsedov a zapisovateľov okrskových volebných komisií o zverejnení oznámenia o vzdaní sa kandidatúry T. M. žiadame vylúčiť z dôkazných listín odporcu, pretože na základe nižšie uvedených dôkazov boli tieto vyhotovené dodatočne, nezákonne v auguste 2007. ...

4 C) Hlasovanie mimo volebných miestností

To, že hlasovania uskutočnené mimo volebnú miestnosť bolo vykonávané chaoticky, subjektívne a s celým radom porušení dodržiavania všeobecne záväzných volebných predpisov.

V prípade hlasovania do prenosnej urny v DD to dokazujú aj zápisnice o výsluchu svedka členov okrskovej volebnej komisie č. 16 k vykonaným voľbám v tomto zariadení. Počínajúc anonymnou požiadavkou na vykonanie volieb prenosnou urnou, neidentifikovateľným počtom voličov s neznámym miestom trvalého pobytu, neznámym počtom vydaných volebných obálok a hlasovacích lístkov, počtom voličov, počtom vrátených obálok, priebehom volieb, zabezpečenia odstúpenia kandidáta T. M., registráciou len občianskych preukazov, nebola tajnosť hlasovania, koľko členov zostalo vo volebnej miestnosti, atď. celý volebný akt sprevádzal chaos a nebola zabezpečená regulárnosť volieb.

V tomto prípade postupovala okrsková volebná komisia č. 16 nezákonne, bola porušená ústava a volebný zákon. ...

Odporca deklaruje vo svojom vyjadrení dvojaký prístup k postupom volebných komisií pri voľbách s prenosnou urnou. ...

Aj volebná okrsková komisia č. 4 porušila ústavu a volebný zákon pri voľbách s prenosnou urnou. ...

5) E) Zakružkovanie Ing. K. Z. v zozname voličov (2. okrsk)

To sú len odporcom vykonštruované zdôvodnenia konania Ing. K. Z. Menovaná svoje konania potvrdila aj výsluchom svedka, ako aj ďalší členovia tejto komisie. Výpovede svedkov sú rozporuplné a je zrejmé, že tiež v tomto prípade došlo k chybám v postupoch okrskovej volebnej komisie.

Neobstojí ani tvrdenie, že prípad Z. je skutočne ojedinelý, že takýto prípad sa nevyskytol, a že spôsob krúžkovania v zozname voličov vylučuje možnosť pochybenia. Dokladáme svedecké výpovede rodiny H., kde sa opakuje situácia.“

Sťažovateľ priložil k svojmu stanovisku ďalšie písomnosti na podporu preukázania svojich tvrdení.

Právny zástupca odporcu doručil ústavnému súdu 18. marca 2008 „Zaslanie informácie a nášho vyjadrenia“, v ktorom žiadal o poskytnutie lehoty 60 dní na vyjadrenie, v rámci ktorej predloží ústavnému súdu všetky významné doklady. Spolu s týmto vyjadrením doručil ústavnému súdu 18. marca 2008 kópiu vyjadrenia z 24. augusta 2007 aj

s prílohami v auguste 2007 (21 strán vyjadrenia a 353 strán príloh). Ústavný súd jeho žiadosti o predĺženie lehoty vyhovel.

Ústavnému súdu bolo ďalej 4. apríla 2008 doručené podanie právneho zástupcu odporcu označené ako „*Návrh na dokazovanie, žiadosť o zaslanie dokladov*“, ktorým navrhol, aby ústavný súd „*vyžiadal v záujme úplného zistenia skutkového stavu*

... - od polície kópie všetkých podaní v súvislosti s konaním volieb v meste K. dňa 2. 12. 2006, informáciu o vybavení resp. nevybavení týchto podaní a kópie ostatných súvisiacich písomností,

- od ÚVK kópie všetkých podaní, podaných v súvislosti s konaním volieb v meste K. dňa 2. 12. 2006 a informáciu o vybavení resp. nevybavení týchto podaní a kópie súvisiacich písomností.“.

Odporca taktiež 14. apríla 2008 doručil ústavnému súdu „*Vyjadrenie k vyjadreniu sťažovateľa zo dňa 23. 11. 2007 (doručené na Ústavný súd SR dňa 28. 11. 2007) a vyjadreniu sťažovateľa (doručené na Ústavný súd SR dňa 17. 1. 2008)*“.

K časti „*VIANOČNÉ POUKÁŽKY*“ odporca uviedol:

„Uvádzame, že žiadne informácie nepotvrdzujú tvrdenie sťažovateľa, že by v súvislosti s voľbami boli rozdávané poukážky spojené s výzvami na podporu kandidáta. Nevyplýva ani z dôkazov predložených sťažovateľom (výsluchy svedkov označených sťažovateľom, uznesenia Okresného riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície v K. číslo ORP-709/OSV-KN-2007 zo dňa 29. 06. 2007 a číslo ORP-502/OSV-KN-2007 zo dňa 09. 05. 2007). Z predložených dôkazov vyplýva, že niektorým obyvateľom mestskej časti N. a K. boli koncom mesiaca november 2006 poskytnuté darčkové poukážky k Vianociam, ale nie za účelom, aby volili odporcu. Niektorým obdarovaným darca nebol vôbec známy a pokiaľ im bolo povedané, že je to dar od mesta, pozornosť si mohli spájať s kýmkoľvek, koho poznali, vrátane sťažovateľa (ako člena sociálnej komisie) alebo aj s nikým. Napriek určitej neistote, vzhľadom na uplynulé dlhšie obdobie, väčšia časť dôkazov potvrdzuje poskytovanie darčkových poukážok dňa 29. novembra 2006 a nie 30. novembra 2006, ako to vo svojej sťažnosti uvádza sťažovateľ.

Rozdávanie poukážok dôchodcom a sociálne odkázaným občanom pred Vianocami bez ohľadu na čas konania volieb je bežná prax. V tejto súvislosti analogicky poukazujeme na obdobnú situáciu na národnej úrovni, kde vláda SR rozhodla o poskytnutí vianočného príspevku všetkým dôchodcom na Slovensku, bez ohľadu na názor opozície, mestských a obecných zastupiteľstiev či verejnej mienky. Ide o zvyčajný akt dobrej vôle pred Vianocami.

Z predložených dôkazov jednoznačne vyplýva, že kvalifikovanie poskytnutia darčkových poukážok k Vianociam ako porušenie volebného zákona v prospech odporcu je účelové a neopodstatnené.“

K časti „*VZDANIE SA KANDIDATÚRY T. M.*“ odporca uviedol:

«Poukazujeme na skutočnosť, že sťažovateľ svoju sťažnosť pôvodne opieral takmer výlučne o vyhlásenia rôznych osôb a podstatnú časť svojich tvrdení i v súčasnosti preukazuje neoveriteľnými vyhláseniami osôb zjavne zaujatých v prospech sťažovateľa. Naopak, v prípade vyhlásení, ktoré predložil odporca od nespochybniteľne nezaujatých osôb, prípadne od osôb bez kladného (alebo akéhokoľvek) vzťahu k odporcovi o skutočnostiach, ktoré vyvracajú tvrdenia sťažovateľa, sťažovateľ namieta, že ide „o nezákonnú manipuláciu s výsledkami volieb“ a žiada vylúčiť dôkazy predložené odporcom z dôkazných listín.

Odporca ako zvolený kandidát z komunálnych volieb v roku 2006, ktorý vykonáva svoj mandát, samozrejme má záujem na výsledku konania o tejto sťažnosti, keďže sa ho priamo dotýka z hľadiska výkonu jeho pasívneho volebného práva. Odporca preto využíva svoje právo predkladať dôkazy. Predkladáme však len dôkazy overiteľné (napr. vyhlásenia o zverejnení vzdania sa kandidatúry T. M.), nepredkladáme ako dôkazy neoveriteľné tvrdenia, napr. domnienky ohľadom činnosti volebných komisií, vyhlásenia o pocitoch a zámeroch, o tom kto koho volil, príp. koho iného by volil atď. Našou snahou nebolo ani nie je produkovať dôkazy (ako napr. v prípade vyhlásenia M. T., ktoré predložil sťažovateľ, a ktoré sa ukázalo ako nepravdivé) ale prispieť k riadnemu vyriešeniu sťažnosti sťažovateľa.

Neodopierame právo sťažovateľa podať sťažnosť ale namietame proti kvalite dôkazov predkladaných sťažovateľom. Dôkazy predložené sťažovateľom svedčia o tom,

že ako nespokojný neúspešný kandidát sa za každú cenu snaží zvrátiť výsledok volieb vo svoj prospech. Potvrzuje to postupné produkovanie a predkladanie rôznych vyhlásení ako aj predložený návrh na zmenu petitu (namiesto vyhlásenia volieb za neplatné žiada vyhlásiť sťažovateľa za riadne zvoleného primátora) vychádzajúc najmä z vyhlásení, že ak by uvedené osoby nevolili T. M., tak by určite volili sťažovateľa. S takýmto postupom sťažovateľa nemožno súhlasiť.

Navyše, sťažovateľ zachádza tak ďaleko, že predkladá súdu doklady z policajného šetrenia ako aj Zoznam obyvateľov s trvalým pobytom v K. (ako prílohu k návrhu zo dňa 23. 11. 2007) vrátene rodných čísel 43 fyzických osôb, údaje o účasti vo voľbách a o psychickej identite nesvojprávnej osoby. Nevyhnutne sa tu vynára otázka ako ich získal.

V tejto súvislosti poukazujeme na hrubé porušenie zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov, v zmysle ktorého rodné číslo a údaj o psychickej identite patria do osobitnej kategórie osobných údajov (§ 8) a možno ich použiť len so súhlasom dotknutej osoby alebo zákonného zástupcu (ak dotknutá osoba nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu) len vtedy, ak jeho použitie je nevyhnutné na dosiahnutie účelu spracovania. Žiadame preto, aby súd prihliadol aj na túto skutočnosť.

T. M. získal celkom 47 hlasov. K tomu, prečo nejaké hlasy mohol získať sme sa už vyjadrili (24. 8. 2007), pričom percento získaných hlasov je porovnateľné s inými prípadmi neprekračuje bežnú toleranciu.

Odporca na podporu svojich tvrdení predložil množstvo vyhlásení, ktoré vzbudzujú najmä nasledovné pochybnosti:

a) Pre voľby do orgánov samosprávy mesta v roku 2006 v K. bolo zriadených 33 volebných okrskov a podľa zápisnice z výsledkov volieb do zoznamu oprávnených voličov bolo zapísaných celkom 30 122 voličov. Sťažovateľ predložil spolu 41 vyhlásení údajných voličov T. M. (pri celkovom počte 47 hlasov). Vyhlásenia sú datované v čase od 12. 12. 2006 do 27. 1. 2007. Sťažovateľ za jeden a pol kalendárneho mesiaca oslovil väčšinu z 30 122 voličov, aby zistil, kto z nich volil T. M. a následne zistených 41 voličov požiadal o spísanie písomných vyjadrení? Tomu je ťažko uveriť. Navyše, z predloženého zoznamu 41 osôb v 18 prípadoch pravdepodobne sa jedná o manželov (rovnaké priezvisko, čo tiež vyvoláva určitú pochybnosť;

b) Vyhlásenia obsahujú také tvrdenia jednotlivcov, ktoré nie je možné preukázať, resp. overiť. Nie je možné preukázať, že osoby, ktoré vyhlásenie poskytli skutočne T. M. volili. Nie je možné preukázať ani to, že voliči, ktorí volili T. M., ak by ho nevolili, tak by volili sťažovateľa. Časť týchto voličov by logicky mohla voliť aj iného kandidáta ako sťažovateľa a nedá sa vylúčiť ani možnosť, že by niektorí z nich volili odporcu;

c) Vyhlásenia sú datované v čase od 12. 12. 2006 do 27. 1. 2007. Prečo tieto vyhlásenia neboli predložené súdu skôr ale až 28. 11. 2007, potom keď sťažovateľ zistil, že predsedovia a zapisovatelia okrskových komisií poskytli vyjadrenia v súvislosti so zverejnením vzdania sa kandidatúry T. M.?

d) Vzniká pochybnosť, či uvedené vyhlásenia nezasahujú do tajnosti volebného práva zaručeného ústavou. Podľa nášho názoru z dôvodu tajnosti volebného práva nie je možné zisťovať kto ako hlasoval alebo ako by hlasoval;

e) Všetky vyhlásenia napriek tomu, že súvisia so subjektívnym právom voliča na tajné hlasovanie, obsahujú vyhlásenia o vnútorných pocitoch a zámeroch osôb rôznych vekových kategórií, vzdelania a povolania, sú písané rovnakou (podobnou) formou, obsahujú rovnaké (podobné) vyjadrenie vnútorných pocitov osôb, čo nasvedčuje k tomu, že vyhlásenia boli pravdepodobne produkované účelovo rovnakou osobou. Sťažovateľ sa snaží takto dokazovať nepodložené a inými dôkazmi nepreukázateľné tvrdenia;

f) Z celkového počtu 41 predložených vyhlásení v 39 prípadoch vyhlasovatelia uvádzajú, že neboli informovaní o vzdaní sa kandidatúry T. M. a volili ho preto, lebo jeho meno bolo na hlasovacom lístku. Tieto vyhlásenia nespochybňujú skutočnosť, že vzdanie sa kandidatúry T. M. bolo zverejnené na informačnej tabuli volebného okrsku tak, ako to tvrdia predsedovia a zapisovatelia okrskových volebných komisií. Dvaja vyhlasovatelia (Ing. D. T. a Z. T.) uvádzajú, že neboli informovaní na vývesnej tabuli pri vchode do volebnej miestnosti a volebnou komisiou. Ani uvedené vyhlásenia nepreukazujú, že táto informácia nebola informačnej tabuli zverejnená len, že to nevideli. Vzhľadom na rovnaké priezvisko sa dá predpokladať, že sa jedná o príbuzných M. T., ktorého prehlásenia predložené sťažovateľom sa ukázalo ako nepravdivé (vynára sa otázka, kto asi mohol so znalosťou osobných údajov menovaného napísať vyhlásenie v jeho mene). V každom prípade to potvrdzuje nedôveryhodnosť sťažovateľom predkladaných vyhlásení. To, že

niekto nevedel o odstúpení kandidáta, alebo že videl meno kandidáta, ktorý sa vzdal na hlasovacom lístku, nie je porušením volebného zákona. ...

Pre informáciu uvádzame, že T. M. sa vzdal kandidatúry 10. 11. 2006, t. j. viac ako 3 týždne pred komunálnymi voľbami a pred začatím volebnej kampane.

Záverom k tejto časti poukazujeme na fakt, že hlasovanie vo voľbách je o kvalifikovanom uplatňovaní volebného práva voličom, teda volič je zodpovedný za to, ako hlasuje. ...

Na základe vyššie uvedených argumentov, ako aj na základe skutočností a dôkazov predložených v našom vyjadrení zo dňa 23. augusta 2007 navrhujeme, aby súd tieto vyhlásenia predložené sťažovateľom nebral do úvahy, resp. aby ich zohľadnil na ťarchu sťažovateľa.

Čo sa týka tvrdenia sťažovateľa, že v prípade vyhlásení predsedov a zapisovateľov okrskových volebných komisií išlo o dodatočné podpisovanie, ktoré je neústavné a nezákonné, uvádzame, že uvedené tvrdenie je neopodstatnené a účelové. Zámerom sťažovateľa je zbaviť sa dôkazov predložených odporcom, ktoré vyvracajú jeho tvrdenia podložené neoveriteľnými vyhláseniami osôb, zjavne zaujatých v prospech sťažovateľa. Uvedené vyhlásenia, obdobne ako ďalšie písomnosti týkajúce sa volieb, odporca získal zákonne na základe zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. Zákon nezakazuje poskytnutie vyjadrenia, resp. svedectva o nejakej skutočnosti po ôsmich aj viacerých mesiacoch. Vyjadrenia týchto osôb boli poskytnuté v čase keď otázka zverejnenia vzdania sa kandidatúry T. M. sa stala aktuálnou práve na základe podanej sťažnosti sťažovateľa.».

K časti „*HLASOVANIE MIMO VOLEBNÝCH MIESTNOSTÍ*“ odporca uviedol:

«Čo sa týka hlasovania do prenosnej volebnej schránky vo volebnom okrsku č. 4 a č. 16, uvádzame, že v zmysle dôkazov, ktoré predložil sťažovateľ, prebiehalo v danej veci policajné vyšetrovanie, na základe trestného oznámenia sťažovateľa. Vzhľadom nato, že v zmysle predložených dôkazov vyšetrovanie polície nebolo úplne ukončené a odporca nemá možnosť získať od polície informácie a ani iné dôkazy nemá k dispozícii, za súčasných podmienok sa nemôžeme k uvedenej veci vyjadriť. Navrhujeme, aby si súd vyžiadal

od polície správu o vybavení uvedenej veci a následne poskytol možnosť odporcovi vyjadriť sa k získaným podkladom.

Z dôkazov predložených sťažovateľom v súvislosti s hlasovaním do prenosnej volebnej schránky v okrsku č. 16 v domove sociálnych služieb O. (výpoveď a vyhlásenie T. P. a výpoveď R. S.) vyplýva, že do prenosnej volebnej schránky hlasovalo celkom 9 osôb. Tieto osoby síce nemali trvalý pobyt vo volebnom okrsku č. 16 ale majú trvalý pobyt na území mesta K. (okrem jednej, ktorá má trvalý pobyt vo V.). Sú teda oprávnenými voličmi pre voľby primátora. Ak by tieto osoby volili v správnych okrskoch, výsledok volieb (až na jedného) by bol rovnaký ako je teraz. Predložené dôkazy dokazujú, že dané pochybenie okrskovej volebnej komisie nebolo úmyselné, cieľom nebola manipulácia volieb a voliči neúmyselne volili v inom okrsku (možno to dodnes ani netušia). Preto zastávame názor, že nešlo o hrubé a závažné porušenie volebného zákona a pochybenie členov komisie nemalo podstatný vplyv na výsledky volieb. Podotýkame, že kým odporca k obyvateľom domova sociálnych služieb O. nemá žiadny vzťah, sťažovateľ ako odborný lekár – chirurg, ošetruje obyvateľov domova a v rámci volebnej kampane bola preňho v domove organizovaná aj prednáška. Vzhľadom na uvedené, hlasy obyvateľov s najväčšou pravdepodobnosťou získal práve sťažovateľ.

Ďalšie tvrdenia sťažovateľa o chaotickom priebehu volieb nie sú preukázané (napr. tvrdenia ohľadne „počtu voličov“, „odstúpenia kandidáta T. M., registráciou len občianskych preukazov“, „nedodržania tajnosti hlasovania“).

Čo sa týka nepoužitých hlasovacích lístkov, ktoré predložil sťažovateľ, dávame do pozornosti fakt, že tak M. K., ako aj J. T. hlasovací lístok získali ako členovia okrskovej volebnej komisie č. 25 z titulu svojej funkcie člena volebnej komisie (sami to uvádzajú vo svojom vyhlásení, ktoré predložil sťažovateľ), hlasovací lístok po voľbách odovzdali aj s prehlásením sťažovateľovi za účelom spochybňovania výsledkov volieb. Ide o konanie prinajmenšom v rozpore s dobrými mravmi, čím však neboli ovplyvnené výsledky volieb. Z tohto dôvodu navrhujeme, aby súd túto skutočnosť primerane zvažil.

Obdobne navrhujeme postupovať v prípade Mgr. M. L., predsedníčky okrskovej volebnej komisie č. 16, ktorá s ostatnými členmi komisie podpísala zápisnicu o výsledkoch hlasovania a potvrdila výsledky volieb vo volebnom okrsku bez akýchkoľvek pripomienok či výhrad. Po zverejnení výsledkov volieb následne poskytla sťažovateľovi vyhlásenie

k spochybneniu činnosti volebnej komisie a pre účely trestného oznámenia sťažovateľa. Menovaná, ako predsedníčka volebnej komisie, bola z titulu tejto funkcie opakovane školená o činnosti a úlohách volebnej komisie... a jej členov. Sama vo svojej výpovedi na polícii uviedla, že ona hlasovacie lístky aj obálky vydávala v (obidvoch) prípadoch, kedy bola oznámená požiadavka na poskytnutie prenosnej volebnej schránky a tiež, že ona vyznačovala na zozname voličov mená, ktoré nahlásili členovia komisie. Následne sama spochybnila správnosť tohto postupu. Ide o konanie prinajmenšom v rozpore s dobrými mravmi, z toho dôvodu žiadame, aby súd taktiež túto skutočnosť primerane zväzil.

Je otázne, či možno prihliadať na dôkazy, ktoré boli zabezpečené osobami, ktoré namiesto toho, aby dohliadali na regulárnosť volieb a boli garantom ústavnosti a zákonnosti volieb, konajú ináč a na základe tohto konania prispievajú k spochybnovaniu volieb, resp. ich sami spochybnujú. Takéto konanie možno považovať aj za nespravodlivé voči voličom. Žiaden subjekt nesmie na svojich právach alebo slobodách utrpieť akúkoľvek ujmu len preto, že ten, kto mal konať (napr. dohliadať na priebeh volieb, resp. prispievať k regulárnosti volieb) tak nekonal, resp. konal opačne. Platí to aj v prípade, ak sa takéhoto konania dopustil orgán štátu alebo volebná komisia, resp. niektorý jej člen (mutatis mutandis PL. ÚS 31/07). ...

Podľa Trestného poriadku nie je možné použiť dôkaz získaný nezákonne, tým menej možno prihliadať na dôkazy v konaní pred ústavným súdom. Preto by tento súd na takto získané dôkazy nemal prihliadať. To platí obdobne aj na ostatné dôkazy poskytnuté resp. získané obdobným spôsobom (napr. vyhlásenia ohľadom vzdania sa kandidatúry T. M. a voľby sťažovateľa).».

K časti „*VYHLÁSENIE ING. K. Z.*“ odporca uviedol:

„Ing. K. Z. poskytla pre sťažovateľa dve vyhlásenia, a to zo dňa 4. 12. 2006 (overené dňa 8. 12. 2006) a zo dňa 15. 12. 2006. V jednom svojom vyhlásení (s totožným, resp. s obdobným obsahom ako vyhlásenia ďalších osôb, ktoré poskytli svoje vyhlásenia v tejto veci na podporu sťažovateľa) pani Z. uvádza, že nebola oboznámená volebnou komisiou, že T. M. sa vzdal kandidatúry na post primátora, a keby nebola našla jeho meno na volebnom lístku svoj hlas by dala sťažovateľovi! Vo svojom druhom vyhlásení zo dňa 4. 12. 2006 (overené dňa 8. 12. 2006) uviedla, že jej meno na zozname voličov bolo vopred

zakrúžkované. Tieto jej tvrdenia neboli potvrdené, resp. boli vyvrátené ďalšími dôkazmi, vyjadreniami, resp. výpoveďami členov okrskovej volebnej komisie, na ktoré sme poukázali v našom vyjadrení zo dňa 23. 8. 2007, resp. ktoré predložil práve sťažovateľ ako prílohu svojho vyjadrenia.“

K časti, ktorou „*SŤAŽOVATEĽ NAVRHUJE ZMENU PETITU*“, odporca stanovisko formuloval takto:

„Návrh na zmenu petitu vykazuje nasledovné nedostatky:

- a) nie je možné podľa nášho názoru zmeniť petit sťažnosti po uplynutí lehoty na jej podanie;*
- b) žiadne z dôkazov nepreukazujú pozíciu sťažovateľa ako víťaza;*
- c) navrhovateľ žiadal vyhlásiť voľby za neplatné alebo zmeniť poradie zvolených a vyhlásiť sťažovateľa za riadne zvoleného primátora mesto K.*

V § 63 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. sú presne uvedené možnosti, ako môže súd rozhodnúť. V zmysle tohto ustanovenia súd nemôže rozhodnúť tak, že „zmení poradie zvolených a vyhlási sťažovateľa za riadne zvoleného primátora mesta K.“. Navyše, v zmysle § 60 ods. 1 a 2 zákona č. 38/1993 Z. z. v platnom znení musí byť petit súčasťou návrhu, ktorý sa podáva v zákonom stanovenej lehote. Dodatočná zmena petitu by bola v rozpore s týmto ustanovením.

Na základe uvedených skutočností navrhujeme, aby súd nevyhovел návrhu na zmenu petitu.“

„V ZÁVERE“ odporca poukázal na tieto skutočnosti:

«Nad'alej tvrdíme, že ani z podaní sťažovateľa nevyplýva, že by bol porušený zákon v prospech odporcu. ...

Poukazujeme tiež na fakt, že je to prinajmenšom zarážajúce, že spomedzi viac ako 30 000 voličov sa zrazu nájdú tí sympatizanti T. M. (41 osôb zo 47), ktorí za neho hlasovali a nezistili si, že odstúpil? A potom zrazu svojou sympatiou obdaria sťažovateľa v takej miere, že mu poskytnú svoje vyhlásenia v jeho záujme a pre jeho účely.

Pokiaľ by aj vznikli nejaké pochybnosti na základe tvrdení obsiahnutých v podaní sťažovateľa, naše argumenty tieto tvrdenia jednoznačne vyvracajú a dokazujú, že tvrdenia

sťažovateľa a tým aj celé jeho podanie spočíva na predpokladoch a spochybniteľných „čestných prehláseniach“, nehovoriac o tom, že sťažovateľ sa pokúša manipulatívnym spôsobom predkladať súdu políciou uzatvorené prípady a ako dôkaz používa i čiastočné zápisnice z neuzatvorených prípadov, o ktorých legálnosti získania pochybujeme. ...

Poukazujeme na naše stanovisko predložené súdu dňa 23. 08. 2007, v ktorom sme okrem iného vyjadrili presvedčenie, že ak by súd na základe vykonštruovaných tvrdení sťažovateľa zrušil výsledky volieb, vytvoril by tým nevídaný precedens...

Záverom, ...navrhujeme, aby súd na základe výsledkov dokazovania sťažnosť sťažovateľa zamietol v plnom rozsahu v zmysle § 63 ods. 1 písm. d) zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v platnom znení.».

Ústavný súd ďalej v súlade s § 31 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ako aj v súlade s návrhom na doplnenie dokazovania zo strany odporcu vyžiadal od Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície, odboru skráteného vyšetrovania K. (ďalej len „orgán činný v trestnom konaní“) vyšetrovací spis sp. zn. ČVS: ORP-403/OSV-KN-2007 týkajúci sa prečinu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ku ktorému malo dôjsť v súvislosti s priebehom volieb primátora mesta K. konaných 2. decembra 2006 v K. (ďalej aj „vyšetrovací spis“). Vyšetrovací spis, ktorý bol doručený ústavnému súdu 4. júla 2008, obsahuje celkom VII zväzkov. Ďalšia časť vyšetrovacieho spisu bola ústavnému súdu doručená na základe výzvy 10. októbra 2008 (vyšetrovanie v danej veci dosiaľ nie je skončené).

II.

A. Ústavný súd z vyšetrovacieho spisu zistil tieto skutočnosti:

Sťažovateľ MUDr. A. M. 15. februára 2007 vypovedal, že vo volebnom okrsku č. 4 sa zápisnica podpísala 2. decembra 2006 o 22.50 h a odovzdala po 23.00 h. V tomto okrsku získal MUDr. A. M. spolu 158 hlasov a MUDr. T. B. získal 247 hlasov. Pred odovzdávaním

tejto zápisnice, ktorá bola posledná, mal MUDr. A. M. náskok z predošlých 32 okrskov 66 hlasov. Po spočítaní hlasov z tejto komisie však prehral o 23 hlasov.

Niektoré z osôb, ktoré vo volebnom okrsku č. 4 volili, nemali podľa výpovede MUDr. A. M. vo volebnom okrsku č. 4 trvalý pobyt. Uviedol mená deviatich osôb, ktoré podľa neho nemali byť ani v zozname voličov. V prípade, že sedia počty voličov v zápisnici, tak podľa jeho vyjadrenia museli byť zakrúžkovaní ľudia, ktorí neboli voliť.

V zázname o podaní vysvetlenia z 19. apríla 2007 k voľbám do prenosnej volebnej schránky a k riešeniu zistených nezrovnalostí v súvislosti s týmto spôsobom volieb, svedkyňa Mgr. T. P., predsedníčka okrskovej volebnej komisie č. 4, presne nevedela uviesť, kto požiadal o voľby do prenosnej volebnej schránky v Domove sociálnych služieb pre dospelých O. Podľa nej išlo asi o desať osôb.

Podľa Mgr. T. P. dvaja členovia volebnej komisie, a to C. K. a Š. R., odišli z volebnej miestnosti s prenosnou volebnou schránkou asi o 17.00 h, pričom mali so sebou len rukou napísaný zoznam osôb, ktoré chceli takýmto spôsobom voliť, aj s ich adresami. So sebou zobrali 20 ks volebných obálok a 20 ks volebných lístkov (prepočítaných Mgr. T. P. a zapisovateľkou M. S.). Po návrate s prenosnou volebnou schránkou približne o 18.00 h až 18.30 h C. K. následne predložila svoj zoznam osôb, ktorí volili, a taktiež na ňom bolo napísané meno, priezvisko, rodné číslo a číslo občianskeho preukazu, a až potom sa osoby začali krúžkovať do zoznamu voličov. V tejto súvislosti uviedla, že *„kto zo zoznamu, ktorý mala K. C., čítal mená a priezviská osôb a kto tieto mená aj krúžkoval do zoznamu voličov, tak tú alebo tie osoby neviem uviesť“*. O tom, že by sa mali dopisovať mená voličov, ktorí vlastne ani neboli voliť, nemala vedomosť. Uviedla: *„... Ja osobne som žiadnu osobu, ktorá nebola voliť, nezakrúžkovala do volebného zoznamu..., ani neviem, kto by také niečo mohol z našej volebnej komisie urobiť“*.

Svedkyňa C. K., členka okrskovej volebnej komisie č. 4, v zázname o podaní vysvetlenia v súvislosti s jej činnosťou počas volieb, najmä s hlasovaním do prenosnej volebnej schránky vypovedala, že vo volebnej miestnosti bola stále, len asi tri-štyri razy vyšla von na približne desať minút. S prenosnou volebnou schránkou išla (so Š. R.) do

bytov za šiestimi dôchodcami a do Domova sociálnych služieb pre dospelých O. asi za desiatimi voličmi. V bytoch odhlasovalo šesť voličov a v Domove sociálnych služieb pre dospelých O. odhlasovalo deväť voličov. Z vydaných dvadsiatich obálok zvyšných päť obálok dala Mgr. T. P., ktorá ich položila na stôl. Ďalej uviedla: „Následne ja som z môjho zoznamu osôb, u ktorých sme boli, teda tých 15 ľudí začala hľadať v zozname voličov a chcela som ich zakrúžkovať. Našla som však v zozname voličov iba 6 ľudí, teda zvyšných 9 ľudí, ktorí volili v DD O., som nenašla a to preto, lebo nemali trvalý pobyt v okrsku, ako ani v obvode, kde ja som bola členkou volebnej komisie. Zakrúžkovala som teda vlastne len 6 ľudí. Uvedené zistenie som povedala p. S. a p. P. Oni ako aj ja sme nevedeli, že čo máme robiť. Na základe tohto zistenia sme našli riešenie v tom a ja som navrhla, že miesto tých 9 ľudí z O. zakrúžkujeme iných 9 ľudí, o ktorých sme vedeli, že neprídu voliť. Ja osobne som zakrúžkovala bývalého manžela P. K. a jeho manželku Y. K. Ostatných 7 ľudí zakrúžkovala p. S. a p. P. Nevieť však, koho ani koľko ktorá zakrúžkovala. Preto sa to urobilo, pretože počet obálok vlastne sedel. Uvedené bolo vykonané cca o 18. 00 hod. Po skončení volieb sme zatvorili volebnú miestnosť a začali sme rátať volebné lístky ako aj obálky. Ich počet sedel a už žiadne dopisovania neboli vykonané“.

Svedkyňa M. S., zapisovateľka okrskovej volebnej komisie č. 4, v spojitosti s voľbou do prenosnej volebnej schránky v tomto volebnom okrsku v zázname o podaní vysvetlenia uviedla, že riaditeľ Domova sociálnych služieb pre dospelých O. T. P. nepredložil zoznam dôchodcov, ktorí chceli voliť v tomto zariadení. Podľa jej výpovede to bola predsedníčka Mgr. T. P., ktorá vo volebnej miestnosti C. K. a Š. R. vydala hlasovacie lístky a volebné obálky. Taktiež uviedla, že títo dvaja členovia išli ešte k ďalším siedmim ľuďom do miesta ich trvalého bydliska na základe telefonického požiadania, a keď sa vrátili, priniesli naspäť štyri volebné obálky aj štyri hlasovacie lístky. K situácii, ktorá nastala po návrate dvoch členov okrskovej volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou do volebnej miestnosti, M. S. uviedla: „Po tom, čo sa vrátili s prenosnou urnou C. K. a Š. R., myslím, že C. K. mala so sebou zoznam osôb, teda dôchodcov, ktorí odvolili v dome dôchodcov. Následne sa ma niekto spýtal, ale neviem už kto, že čo majú teraz robiť a ja som povedala, že ved' majú zoznam dôchodcov, ktorí odvolili a aby ich mená zakrúžkovali v zozname voličov. Nevieť

uviesť počet dôchodcov, ktorí odvolili v dome dôchodcov. Zoznam dôchodcov, ktorí odvolili v DD, neviem, kde sa nachádza a taktiež neviem, kde sa dal, či sa dal za zoznam voličov.“

V zázname o podaní vysvetlenia svedok Š. R., člen okrskovej volebnej komisie č. 4, ktorý bol vyslaný s prenosnou volebnou schránkou, uviedol, že *„koľko volebných obálok a hlasovacích lístkov, ktoré zobrala, resp. jej dala niektorá z týchto osôb, ja neviem uviesť. Zoznam osôb, ku ktorým sme mali ísť s prenosnou urnou do domu dôchodcov, sme nemali. Mali sme len zoznam, myslím, šiestich osôb, ku ktorým sme išli s prenosnou urnou na ich byt. Keď sme prišli do domu dôchodcov, tak bola pripravená jedna miestnosť na voľby, ja som položil prenosnú urnu na stôl. Do volebnej miestnosti potom prišiel jeden pracovník z domova dôchodcov p. S.. P. S. následne volal dôchodcov, aby išli voliť. Ja som stál pred volebnou miestnosťou, p. S. kontroloval doklady. Myslím, že takto v dome dôchodcov odvolilo asi 9 ľudí.“*

V zázname o podaní vysvetlenia svedkyňa Z. K., členka okrskovej volebnej komisie č. 4, uviedla: *„ja som nezakrúžkovala žiadnu osobu v zozname voličov, len som kontrolovala doklad totožnosti. Taktiež, keď sa išlo von s prenosnou urnou, ja som nevydávala volebné lístky, ako ani volebné obálky. Iba vo volebnej miestnosti som po kontrole dokladu totožnosti dala občanovi volebný lístok a volebnú obálku. ... O tom, že by sa mali dopisovať mená voličov, ktorí vlastne ani neboli voliť, o tom nemám žiadnu vedomosť.“*

V zázname o podaní vysvetlenia svedkyňa É. S., členka okrskovej volebnej komisie č. 4, uviedla: *„ja osobne neviem..., ku ktorým občanom sa malo ísť s prenosnou urnou. Následne sa dohodlo, že p. R. a p. K. pôjdu k občanom s prenosnou urnou. V čase okolo 17. 00 hod obaja aj odišli s prenosnou urnou. Myslím, že zoznam osôb, ku ktorým išli, mali so sebou. Viem aj o tom, že obaja menovaní členovia VK išli aj do domova dôchodcov. ... Nepamätám sa, že ktorý člen následne zo zoznamu diktoval druhému členovi mená osôb, ktoré volili do prenosnej urny, ako ani si nepamätám, že ktorý člen zapisoval, resp. krúžkoval tieto osoby do volebného zoznamu.“*

Svedok MUDr. A. M. vo svojej výpovedi z 15. februára 2007 uviedol: „Podľa vyhlásenia p. L., predsedníčky volebnej komisie okrsku č. 16 p. A. V. jej oznámila, že volali z domu dôchodcov a požiadali o prenosnú urnu. Pretože presný počet osôb, ktoré chceli využiť právo voliť, nevedela, bolo vydaných 100 obálok. Podľa členov komisie bolo vydaných 73 obálok. Nakoľko mala byť opätovne požiadavka o prenosnú urnu, bolo vydaných 20 obálok, napriek tomu, že požiadavka bola na 4 osoby.“.

V zázname o podaní vysvetlenia svedkyňa Mgr. M. L., predsedníčka okrskovej volebnej komisie č. 16, k voľbám v Domove dôchodcov do prenosnej volebnej schránky uviedla, že takýmto spôsobom chcelo v tomto zariadení voliť asi 70 – 80 voličov. Následne určila dvoch ďalších členov volebnej komisie, a to I. P. a M. V., aby zobrali prenosnú volebnú schránku a išli do uvedeného zariadenia, pritom im vydala približne 100 alebo 120 volebných obálok a zvlášť aj hlasovacie lístky. Voličov, ktorí volili do prenosných volebných schránok, svedkyňa Mgr. M. L. v zozname voličov označovala ceruzkou na základe toho, čo nahlásili členovia volebnej komisie, ktorí boli s prenosnou volebnou schránkou. K osobám, ktoré volili do prenosnej volebnej schránky, uviedla: „Mená, ktoré mi členovia volebnej komisie diktovali a ktoré som ja krúžkovala ceruzkou a ktorí volili do prenosnej urny... sedeli a korešpondovali so zoznamom voličov.“.

V zázname o podaní vysvetlenia svedok I. P., člen volebnej okrskovej komisie č. 16, uviedol, že „v čase asi okolo 09. 00 hod povedala zapisovateľka p. V., že bude treba ísť s prenosnou urnou do domu dôchodcov v K. Následne som ja povedal, že pôjdem, pretože aj predtým som sa zúčastnil na iných voľbách a mám s tým skúsenosť. Nik nikoho neurčoval a ďalší člen volebnej komisie p. V. povedal, že pôjde so mnou. ... Z volebnej miestnosti následne zobral presne 150 volebných obálok, ktoré ešte pred odchodom sa prepočítali a zobrali sme aj volebné lístky pre voľbu primátora mesta K. ako aj poslancov do mestského zastupiteľstva. ... Mali sme svoj pracovný zoznam voličov-dôchodcov, ktorí boli voliť a členka volebnej komisie kontrolovala, či ten-ktorý dôchodca je na tom zozname, resp. či má vo volebnom okrsku trvalý pobyt. Podľa môjho zistenia všetci dôchodcovia mali v DD trvalý pobyt.“.

V zázname o podaní vysvetlenia svedok M. V., člen volebnej okrskovej komisie č. 16, o voľbách do prenosnej volebnej schránky v Domove dôchodcov uviedol: „Zobrali sme so sebou iba pracovný zoznam. ... Po odvolení dôchodcov sme nezráтали obálky, ktoré zostali. Zostávajúce obálky sa zobrali naspäť do volebnej miestnosti. Opätovne ich bral p. P. a ten zostávajúce obálky dal medzi ostatné, ktoré sa nachádzali na stole. Niektoré volebné obálky sa nachádzali aj na parapete pri okne.“

V zázname o podaní vysvetlenia Z. G., predsedníčky okrskovej volebnej komisie č. 25, vo volebnom okrsku sa uvádza: «Prístup „hlas ako hlas“ uplatnila volebná okrsková komisia č. 25 v prípade voličky Z. H. (č. 343), ktorá si pri hlasovaní všimla, že v zozname voličov je namiesto jej mena zakrúžkované meno jej dcéry Z. H. (č. 342, rodné číslo...), hoci tá bola v tom čase v zahraničí (dôkaz vo vyšetrovacom spise vo výpovediach jej matky a jej brata T. H.) a volieb sa nezúčastnila.» Napriek tomuto zisteniu okrsková volebná komisia č. 25 v zozname voličov nijakú nápravu neurobila.

Okrem týchto zistení sa vo vyšetrovacom spise nachádzajú záznamy o podanom vysvetlení 13 osôb, že sa nezúčastnili volieb 2. decembra 2006, avšak vo volebnom zozname boli vedení ako „zakrúžkovaní voliči“, t. j. ako takí, ktorí sa volieb zúčastnili. Ide konkrétne o týchto voličov zapísaných do oficiálneho aktuálneho zoznamu voličov vo volebnom okrsku č. 4 mesta K.: K. B. (v zozname voličov uvedený pod č. 29), M. B. (č. 32), Ľ. B. (č. 114), P. H. (č. 365), P. K. (č. 450), Y. K. (č. 451), M. M. (č. 700), A. R. (č. 888), D. R. (č. 908), I. R. (č. 909), K. R. (č. 918), M. R. (č. 919) a Z. S. (č. 994), t. j. spolu 13 osôb. Napriek uvedenej skutočnosti v zozname voličov, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť volebnej dokumentácie, sú poradové čísla, pod ktorými sú uvedené mená týchto voličov, jednoznačne a nespochybniteľne zakrúžkované, t. j. hlasy menovaných voličov boli započítané do volebného výsledku rovnako ako hlasy tých voličov, ktorí sa volieb skutočne zúčastnili (z iného pohľadu v podobe odovzdaných hlasovacích lístkov).

Vo vyšetrovacom spise sa ďalej nachádzajú záznamy o podanom vysvetlení štyroch osôb, ktoré sa zúčastnili volieb 2. decembra 2006, t. j. boli voliť vo volebnom okrsku č. 4, a to: Z. Š. (č. 1049), A. Š. (č. 1051), S. Š. (č. 1052) a L. T. (č. 1057), avšak napriek

vyhláseníu o tejto skutočnosti ich mená nie sú zakrúžkované v zozname voličov tohto volebného okrsku, to znamená, že z hľadiska zoznamu voličov sa volieb nezúčastnili.

B. Ústavný súd výsluchom 26 svedkov 8. júla 2008 na ústavnom súde (16 svedkov) a 19. septembra 2008 na Okresnom súde K. (10 svedkov) zistil:

a) K roznášaniu vianočných poukážok v čase volebného moratória

Svedkyňa JUDr. É. H. vo svojej výpovedi k účasti na rozdávaní vianočných poukážok v predvianočnom období 2006 uviedla, že sa sama rozhodla poskytnúť darček pre niektorých dôchodcov v K. a vybrala ich z radov svojich osobných známych a spomedzi osôb, u ktorých predpokladala, že im týmto urobí radosť. Tieto poukážky uhradila zo svojich prostriedkov, išlo o celkovú sumu asi 3 000 Sk a o desať osôb, ktorým poskytla vianočné poukážky v hodnote 300 Sk. O tom, kedy túto svoju akciu a ako zrealizovala, vypovedala takto: *„Poskytla som, bolo to 29. (novembra 2006, pozn.) a bolo to, nesúviselo to vôbec s voľbami. O voľbách som s tými osobami nehovorila ani som nespomínala, ani som žiadnym spôsobom nechcela..., že by sa vôbec volieb zúčastnili a vonkoncom som nechcela alebo teda nehovorili sme o tom, že koho by mali voliť, aby som ich nejakým spôsobom ovplyvnila.“*

Svedkyňa A. H., ktorá bola predvolaná na objasnenie skutočností súvisiacich s namietaným roznášaním poukážok BILLA niektorým voličom v období pred voľbami 2. decembra 2006, svoju účasť na roznášaní týchto poukážok v hodnote 500 Sk v mestskej časti K. potvrdila. Svedkyňa tiež vo svojej výpovedi ďalej uviedla, že počas jedného dňa (bližšie ho nevedela identifikovať) asi od tretej do deviatej popoludní a večer z auta ukazovala, kde bývajú dôchodcovia, na ktorých adresy sa pýtali pán F. a dr. S. (kandidáti na poslancov mestského zastupiteľstva, pozn.) pri roznášaní poukážok v hodnote 500 Sk. Tvrdila tiež, že bol vyhotovený zoznam osôb, ktorým sa riadili a podľa ktorého poukážky rozdávali, ako aj to, že nevie, kto takýto zoznam vyhotovil. Svedkyňa nevedela povedať, koľko ľudí zastihli doma (asi „viac ako desiatich“).

Svedkyňa Ing. K. D., vedúca sociálneho a správneho odboru mestského úradu, vo svojej výpovedi uviedla, že nemá vedomosť o tom, že by sa tento odbor podieľal na týchto predvianočných aktivitách.

b) Ku vzdaniu sa kandidatúry T. M.

Predsedovia a predsedníčky okrskových volebných komisií č. 2, č. 11, č. 16, č. 19, č. 25, č. 32 a č. 33, a to P. D., E. V., Mgr. M. L., E. U., Z. G., T. K. a L. T., na otázku súvisiacu s informovaním o vzdaní sa kandidatúry T. M. odpovedali obsahovo rovnakým spôsobom, že takýto oznam sa v ich volebnom okrsku nachádzal na viditeľnom mieste podľa inštrukcií (ako úradný oznam).

Svedok Š. R., člen okrskovej volebnej komisie č. 4, vo svojej výpovedi uviedol, že o vzdaní sa kandidatúry pána M. nevedel, preto o tom počas volieb v Domove sociálnych služieb pre dospelých O. neinformoval ani voličov.

Svedok M. V., člen okrskovej volebnej komisie č. 16, vo svojej výpovedi uviedol, že v súvislosti so vzdaním sa kandidatúry T. M. na chodbe pred volebnou miestnosťou bolo toto oznámenie na nástenke *„ale v domove dôchodcov nebolo. No nám nikto nevravel, že či máme informovať alebo nemáme.“*

Podľa výpovede svedka M. K., člena okrskovej volebnej komisie č. 25, oznámenie o vzdaní sa kandidatúry T. M. *„viselo na nástenke“*. Naopak, vzdanie sa kandidatúry T. M. nezaregistrovala vo volebnom okrsku č. 2 svedkyňa Ing. K. Z., a tak vo voľbách hlasovala za uvedeného kandidáta.

Podľa svedka R. S., ošetrovateľa v Domove sociálnych služieb pre dospelých O., v čase konania volieb 2. decembra 2006 obyvatelia tohto zariadenia nevedeli, že niektorý z kandidátov na primátora odstúpil.

Svedok Mgr. Z. P., riaditeľ spoločnosti s ručením obmedzeným C., v súvislosti s vysielaním mestskej televízie o voľbách uviedol, že *„všetky informácie, ktoré boli u nás*

uverejnené, boli formou platenej reklamy“. Výpoveďou potvrdil, že mestská televízia opakovane odvysielala aj informáciu o vzdaní sa kandidatúry T. M. Taktiež vypovedal, že K. listy vychádzajú v počte 16 500 ks a distribuujú sa zadarmo do každej domácnosti a bolo v nich uverejnené aj oznámenie o vzdaní sa kandidatúry T. M.

c) K hlasovaniu mimo volebných miestností v súvislosti s použitím prenosných volebných schránok a k sčítavaniu hlasov

T. P., riaditeľ Domova sociálnych služieb pre dospelých O., vypovedal, že v deň konania volieb požiadal okrskovú volebnú komisiu, aby umožnila voliť obyvateľom tohto zariadenia do prenosnej volebnej schránky na základe žiadosti obyvateľov tohto zariadenia (približne 10). Pritom vypovedal, že v ich zariadení nemajú obyvatelia trvalý pobyt, pretože *„nie sme povinní poskytnúť trvalý pobyt občanom, ktorí nepochádzajú z K., ich pobyt zostane tam, kde pôsobili, žili celý život. ... Trvalé bydlisko ani nemôžeme poskytovať v K., nakoľko my sami sme tam v prenájme.“*

Svedok R. S., ošetrovateľ v Domove sociálnych služieb pre dospelých O., na otázku, či bol v čase konania volieb 2. decembra 2006 poučený o tom, ako majú voľby v tomto zariadení prebiehať, a či mal zoznam ľudí, ktorí chceli voliť do prenosnej volebnej schránky, k voľbám do prenosnej volebnej schránky vypovedal, že zoznam vyhotovovala buď vrchná sestra, alebo „niekto“ z kancelárie. O samotnom priebehu sa vyjadril takto: *„Keď oznámili, že oni sú z volebnej komisie, vlastne my sme mali pripravené občianske preukazy, keď prišiel volič, ja som odovzdal ten občiansky preukaz tej komisii, oni zapisovali z toho údaje, ja som prečítal im zoznam, buď zakrúžkovali oni, alebo ja som pomáhal, ktorí ma poprosili.“*

Svedkyňa C. K., členka okrskovej volebnej komisie č. 4, na otázky na priebeh volieb do prenosnej volebnej schránky vypovedala, že *„celý deň prebiehal normálne... len poobede sa stalo niečo také, že vyšli sme s pánom R. do domu dôchodcov, tam boli zahlásení ľudia, ktorí by tam mali voliť, a šli sme s urnou. Nemali sme u seba menný zoznam a tí ľudia, ktorí tam hlasovali, nemali trvalý pobyt v našom okrsku. Takže keď sme sa vrátili, vtedy sme na to prišli, že títo ľudia nie sú v zozname. A povedala som predsedkyni*

komisie, keď som na to prišla, že nevedela som ich zakrúžkovať a nevedela som, čo by sme mali robiť v tomto prípade, lebo vybrať tie hlasy už sme nevedeli z urny... alebo niečo s tým robiť a vtedy sme zakrúžkovali miesto tých deviatich ľudí takých ľudí, o ktorých sme vedeli, že neprídu voliť... Po rozhodnutí, ja som to povedala predsedkyni a zapisovateľke, že títo ľudia nie sú v zozname, a pani zapisovateľka vyšla, aby sa rozhodla s ostatnými alebo ja neviem s kým sa rozhodovala o tom, že čo máme v tomto prípade robiť a keď sa vrátila, tak hovorila, že nech zakrúžkujeme tých. ... Ostatných nie ja som zakrúžkovala, len tých.“. Vo svojej svedeckej výpovedi ďalej C. K. uviedla, že zakrúžkovala mená dvoch takých osôb, o ktorých vedela, že sa volieb nezúčastnia (P. K. a Y. K.). Uviedla aj to, že podľa nej predsedníčka okrskovej volebnej komisie č. 4 a zapisovateľka okrskovej volebnej komisie č. 4 zakrúžkovali zvyšné mená tak, aby ich počet dosiahol 9, hoci nevie povedať, ktoré mená, resp. poradové čísla konkrétnych voličov v zozname voličov boli zakrúžkované.

d) K pôsobeniu zapisovateľky okrskovej volebnej komisie č. 4

Svedok J. D., člen okrskovej volebnej komisie č. 4, o sčítavaní hlasovacích lístkov vo volebnej miestnosti vypovedal, že najprv spočítavala hlasy predsedníčka okrskovej volebnej komisie spolu so zapisovateľkou. Vzhľadom na to, že sčítavanie išlo pomaly, neskôr sa do sčítavania zapojili aj ďalší členovia volebnej komisie. Ďalej vypovedal: „No a čo sa týka toho, ja akurát to vidím jedinú vec, že jak s tou urnou prišli naspäť, tak normálne ju položili znova tam, kde bola, ale keď sa išli sčítavať hlasy, tú urnu jedna z tých mladších paní chytila a prevrátila bez toho, že by boli, doteraz, vždy keď som bol, tak vždycky sa tie hlasy sčítali, rozumiete ma, že tú urnu, čo vysypali, tú prenosnú, tak tie hlasy vždycky sa sčítali a napísali sa - toľko to je, čo ja viem 15, 20, 25, koľko tých príslušníkov navštívili. Nezúčastnil som sa pri počítaní tých prvých. ... ja som... vtedy som pozeral prázdne obálky, lebo tak bolo, že 1000 obálok máte alebo 1200... a teraz každý či riadne vybral lístok, viete, lebo z tých šiestich alebo siedmich, čo sme tam boli, tak trebalo ešte raz skontrolovať tie obálky, že či každý lístok je odtiaľ vybratý. Potom tie obálky sa dávali zvlášť, spočítavali sa tie obálky a ja neviem po 100 kusov alebo po 200 sa viazalo to potom.“.

Svedok Š. R., člen okrskovej volebnej komisie č. 4, o priebehu volieb, keď okrsková volebná komisia pristúpila k samotnému sčítavaniu hlasov, vypovedal, že v prvej fáze sa na

sčítavanie hlasov nepodielal, zapojil sa až potom, keď sčítavanie trvalo dlho. Situáciu pri sčítavanie hlasov opísal takto: „*Ony keď to potom prevzali, došlo k sčítaniu hlasov, tak sa to potom vysypalo na stôl a pani predsedkyňa hovorí, že no môžete si sadnúť, oddýchnuť, my to tu spočítame, a aby sme boli skorej hotoví, pretože aby sme sa náhodou nepomýlili, keď nás veľa bude spočítavať. Tak to potom ony spočítavali, jedna, aj druhá, aj tretia a my sme zatiaľ čakali. Keď sa mi to potom zdalo trochu dlho..., hovorím, vážené, trochu dlho to trvá, pretože mali by sme z tých lístkov dať aj na jeden, aj na druhý stôl, ... aby to čím skôr bolo hotové. Lebo už sme boli skoro poslední, myslím, na odovzdávanie hlasov. (Kandidátov na primátora počítala trojčlenná skupina).*“.

Svedkyňa H. N., nezávislá pozorovateľka v okrskovej volebnej komisii č. 4, vo vzťahu k priebehu sčítavania hlasov vypovedala, že predsedníčka okrskovej volebnej komisie č. 4 Mgr. T. P. určila, kto bude počítať hlasovacie lístky, a označila C. K. (členku okrskovej volebnej komisie č. 4) a M. S. (zapisovateľku okrskovej volebnej komisie č. 4) ako tie, ktoré sa zúčastnili sčítania hlasov v jeho prvej fáze, t. j. v určitý čas počítali hlasy na primátora len traja. Potvrdila, že zapisovateľka sa aktívne zúčastnila na sčítavanie hlasov. Svedkyňa na otázku, „*Čo to znamená, že pomáhala?*“, odpovedala: „*Podľa mena zase, tá pani predsedkyňa čítala, čo ja viem, tie mená, a ony mali taký zoznam a robili si čiarky, dve to robili, a keď sa ako na konci, že či súhlasia, či majú obidve tolko čiarok, koľko mien sa čítalo.*“ Na opakovanú otázku, či zapisovateľka sčítavala hlasy, túto skutočnosť vo svojej výpovedi opakovane potvrdila.

Svedkyňa Mgr. M. L., predsedníčka okrskovej komisie č. 16, k priebehu volieb v súvislosti s použitím prenosných volebných schránok a so sčítavanie hlasov vo svojej výpovedi uviedla, že ona sa osobne nestotožnila so zápisnicou, hoci ju podpísala, pretože zistila rozdiel jedného hlasu. Argumentovala tým, že „*ja som chcela aj tú prenosnú urnu spočítať a tá prenosná urna, niekto to veľmi rýchlo vysypal... ja som si to skutočne chcela skontrolovať*“.

Svedok M. V., člen okrskovej volebnej komisie č. 16, vo svojej výpovedi uviedol, že pre voličov, ktorí volili do prenosnej volebnej schránky, vzali 150 obálok, ale presný počet

tých, ktorí sa zúčastnili volieb, nikto nezisťoval. Ďalej vypovedal, že informácia o kandidátoch, kto sú kandidáti, ani to, či sa niekto vzdal kandidatúry, sa nepodávala. Stav počas volieb do prenosnej volebnej schránky opísal ako chaos. Podľa neho to znamenalo, že „*vlastne tí ľudia sa natlačili, my ako členovia komisie sme naozaj iba to vedeli robiť, že odkontrolovať... ale to, že to krúžkovanie, či bolo regulárne, alebo nie, to ja už neviem. ... No, že niektorí dôchodcovia si to nevyplňali sami... personál to krúžkoval.*“. O tom poskytol aj čestné vyhlásenie.

Svedok I. P., člen okrskovej volebnej komisie č. 16, k priebehu volieb po návrate z hlasovania do prenosnej volebnej schránky vypovedal, že „*Nepoužitú lístky sa dali naspäť na kôpky, ktoré boli vlastne položené na stoloch, tak sme to priložili k tomu nazad*“. Podľa jeho výpovede odvolilo takto asi 120 osôb. Vypovedal, že podpísal zápisnicu, hoci nebolo všetko v poriadku.

e) K namietanej manipulácii s nepoužitými hlasovacími lístkami vo volebnom okrsku č. 25

Svedok J. T., člen okrskovej volebnej komisie č. 25, vo svojej výpovedi uviedol, že hlasovacie lístky, na ktoré si zapísal výsledky volieb, si vzal vtedy, keď už bola napísaná a podpísaná zápisnica (podobne si žiadali zápisnicu ešte jeden alebo dvaja členovia komisie). Na to, či si ich môže vziať, sa pýtal zapisovateľky volebnej komisie.

Svedok M. K., člen okrskovej volebnej komisie č. 25, vo svojej výpovedi uviedol, že zapisovateľka volebnej komisie súhlasila s tým, aby využil prázdne hlasovacie lístky na záznam o výsledku volieb.

f) K namietanej manipulácii so zoznamom voličov

Svedkyňa Ing. K. Z. ako volička zapísaná v zozname voličov vo volebnom okrsku č. 2 vypovedala, že keď prišla do volebnej miestnosti, pri preukazovaní totožnosti si všimla, že jej meno v zozname voličov už bolo zakrúžkované. Napriek tejto skutočnosti „*nerobila*

žiadny rozruch“ a postupovala podľa pokynov volebnej komisie, t. j. vzala hlasovacie lístky a išla voliť do volebnej kabínky.

g) K pôsobeniu mestskej volebnej komisie v K.

V súvislosti s vyhodnotením zápisnice mestskej volebnej komisie v K. (ďalej len „mestská volebná komisia“) ústavný súd výsluchom svedkov zistil:

Svedok B. F. k priebehu volieb konaných 2. decembra 2006 vypovedal, že *„Počas volieb nám na mestskú volebnú komisiu neboli signalizované žiadne... nedostatky, v podstate až do doby, keď sa ukončili voľby, začali potom chodiť jednotliví predsedovia spolu aj so zapisovateľmi a odovzdávali už vyplnené tlačivá o spracovaní výsledkov volieb. Ja osobne som bol, takto všetci... každý z nás bol jeden z voličov, ktorý si počas – teda striedavo sme chodili – odvolili sme si vo svojom príslušnom volebnom okrsku, aj ja osobne som bol. Si nepamätám číslo, teda, ale v mieste svojho bydliska, kde som aj súčasne vykonal kvázi takú kontrolu priebehu volieb v troch okrskoch, lebo v tej škole, kde som ja volil, boli tri volebné okrsky. Osobne ja som nezbadal žiadny nedostatok v týchto volebných okrskoch. Následne som sa vrátil späť, no a čakali sme postupne na príchod týchto. Začali chodiť jednotlivé volebné okrsky s výsledkami, ja som si spracoval tam na počítači v exceli jednu tabuľku, kde som si zaznamenával ako prichádzali okrsky, kde koľko odvolilo voličov, koľko ktorý kandidát dostal, ja neviem, hlasov, a podobne... ja si čas skutočne nepamätám, ale to už bolo asi hlboko po polnoci, keď už asi v podstate všetky volebné okrsky až na jeden okrsk doručili svoje výsledky, sme na posledný okrsk zhruba čakali, ja neviem, približne hodinu.“* V súvislosti s podpisovaním zápisnice mestskej volebnej komisie uviedol, že okrem JUDr. I. K., ktorý odmietol podpísať zápisnicu, zápisnicu mestskej volebnej komisie podpísali všetci jej členovia. V súvislosti s výsledkom volieb vo volebnom okrsku č. 4 vypovedal, že *„predtým, než došla posledná okrsková komisia, viedol pán doktor M., a ak si dobre pamätám, presne o 66 hlasov viedol pred doktorom B. Po príchode tejto poslednej volebnej komisie, teda okrskovej komisie (č. 4, pozn.) došlo k zvratu, takže nakoniec v prospech pána doktora B. o 23 hlasov vyhral.“* K výhrade JUDr. I. K. uviedol: *„jemu sa nepozdával ten časový sklz, s ktorým došla tá posledná komisia. A medzi nami, aj sa tam trochu hovorilo o tom, že... sa usudzovalo, že... došlo k nejakej manipulácii, že bol na to*

časový priestor, lebo každý vedel aj informácie išli dosť... Jeden z členov komisie dosť často používal telefón a mal kontakt s viacerými okrskami, takže prakticky táto posledná okrsková komisia kvázi možno hodinu už mohla vedieť, aký je momentálny stav.“

Svedok JUDr. I. K., člen mestskej volebnej komisie vo voľbách konaných 2. decembra 2006, ktorý, ako to vyplynulo z kópie zápisnice mestskej volebnej komisie, uvedenú zápisnicu odmietol podpísať z dôvodu, že „*podľa paralelného sčítania hlasov nesúhlasia počty hlasov*“.

K volebnému výsledku vo volebnom okrsku č. 4 vypovedal takto:

„Keď predposledná komisia prišla, tak to bolo nejako, myslím, o desiatej, myslím, pomerne neskoro... To bola štvorka vonku z Budovateľskej, tam boli v tej budove tri komisie a tam bola skoro hodina, myslím, že 50 minút... ešte od predposlednej komisie. Oni nám doniesli ten výsledok, ale zvláštne bolo to, že už, čo ja viem, 10-15 minút po tej poslednej komisii som počul, ako pán Šanta hovorí, že pán B. vyhral. Tak ešte predtým, než tie výsledky prišli, ešte som hovoril pánovi F., hovorím, ja tomu ani neverím, kým tu nebude zápisnica, dovtedy nemôžeme hovoriť o tom, že kto vyhral. No ale potom, keď oni tú zápisnicu doniesli, tak spád bol ten, že tam bolo o tých 26 hlasov mal pán B. viac. A ja potom, keď som pozeral tie čísla, tak viete, mal som tam také podozrenie, keď ja nemám žiadne dôkazy, ani neviem dokazovať, že by došlo k takým manipuláciám alebo falšovaniu volieb, lebo to keď niekto sa toho dopustil, to je vecou tej komisie, ktorá to podpisovala, keď niečo spáchali.“

Na otázku, či v priebehu počítania mohli odísť informácie (čiastkové výsledky boli známe aj na prízemí, aj na poschodí), svedok JUDr. I. K. reagoval takto:

„No, podľa môjho názoru tie informácie museli ísť, lebo keď pán Š. vtedy do telefónu s niekým telefonoval, ale takto stál asi, za nami bola lavica, za nami sedel, lebo on dával do počítača to isté, čo my. A my sme vtedy ako tú predposlednú komisiu uzavreli, a on hovorím, ani nie desať - pätnásť minút na to s niekým telefonoval, lebo hovoril tým kolegyniam, lebo sme boli chrbtom otočení k nemu, že pán B. vyhral. Čiže, samozrejme, musela byť konzultácia medzi ľuďmi z mestskej volebnej alebo zapisovateľkami alebo

s niekým, proste s tým štvrtým okrskom ešte predtým. A pokiaľ viem, tak zákon ani neumožňuje predtým dávať nejaké výsledky niekomu, pokiaľ sa to neuzavrie. Takže ja viem aj toľko, že strany jednotlivé si cez svojich tých členov komisií overovali, takže tam dostávali správy aj odtiaľ.“.

C. Vzhľadom na to, že sťažovateľ namietal správnosť posúdenia platnosti volebných lístkov, vzhľadom na vykonané dokazovanie výsluchmi predsedov a členov volebných komisií a v tejto súvislosti na zistenia týkajúce sa predovšetkým hlasovaní do prenosných volebných schránok, a aj v súvislosti s priebehom sčítavania hlasovacích lístkov v príslušných volebných komisiách, ústavný súd po vyžiadaní príslušnej volebnej dokumentácie od mestského úradu vykonal 24. septembra 2008 v sídle ústavného súdu prepočítanie hlasovacích lístkov vo volebných okrskoch č. 4, č. 16 a č. 32.

Prepočítania sa zúčastnil odporca a jeho právny zástupca. Sťažovateľ sa ospravedlnil telefonicky a jeho právna zástupkyňa svoju účasť ospravedlnila na výsluchu 19. septembra 2008 v K.

Prepočítaním hlasovacích lístkov odovzdaných vo volebnom okrsku č. 4 ústavný súd zistil tieto skutočnosti: kandidátovi na primátora MUDr. T. B. (kandidát č. 1) bolo odovzdaných 247 platných hlasovacích lístkov. Tento počet súhlasí s počtom uvedeným v zápisnici okrskovej volebnej komisie č. 4.

Prepočítaním hlasovacích lístkov odovzdaných kandidátovi na primátora MUDr. A. M. (kandidát č. 3) ústavný súd zistil, že počet platných hlasovacích lístkov je 158. Tento počet súhlasí s počtom uvedeným v zápisnici okrskovej volebnej komisie č. 4. Pri prepočítaní týchto hlasovacích lístkov sa zistili dva „sporné“ hlasovacie lístky, ktoré boli zarátané v prospech MUDr. A. M. Tieto hlasovacie lístky boli upravené tak, že na nich bol okrem poradového čísla kandidáta zakrúžkované aj identifikačné dáta príslušného kandidáta (meno, priezvisko, titul, resp. ďalšie údaje na hlasovacom lístku) ako celok.

Následne boli prezreté neplatné hlasovacie lístky v počte osem. Na jednom hlasovacom lístku bolo zakrúžkované len krstné meno kandidáta č. 1 - MUDr. T. B.

Prepočítaním hlasovacích lístkov odovzdaných kandidátovi na primátora T. M. (kandidát č. 5, ktorý sa vzdal kandidatúry) ústavný súd zistil, že v jeho prospech boli odovzdané tri hlasovacie lístky upravené spôsobom ustanoveným volebným zákonom. Tento počet súhlasí s počtom uvedeným v zápisnici okrskovej volebnej komisie č. 4, ktorá uznala tieto hlasovacie lístky ako platné.

Prepočítaním hlasovacích lístkov vo volebnom okrsku č. 16 ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Prepočítaním hlasovacích lístkov odovzdaných kandidátovi na primátora MUDr. T. B. (kandidát č. 1) ústavný súd zistil, že počet platných hlasovacích lístkov je 182. Tento počet súhlasí s počtom uvedeným v zápisnici okrskovej volebnej komisie č. 16.

Prepočítaním hlasovacích lístkov odovzdaných kandidátovi na primátora MUDr. A. M. (kandidát č. 3) ústavný súd zistil, že počet platných hlasovacích lístkov je 149, tento počet súhlasí s počtom uvedeným v zápisnici okrskovej volebnej komisie č. 16.

Podľa zápisnice okrskovej volebnej komisie č. 16 v prospech kandidáta č. 5 T. M. nebol odovzdaný ani jeden platný hlasovací lístok.

Následne boli zrátané neplatné hlasovacie lístky. Týchto lístkov bolo šesť a boli medzi ne zaradené aj tri hlasovacie lístky pre kandidáta č. 5 T. M., ktoré boli upravené spôsobom ustanoveným volebným zákonom.

Z ďalších hlasovacích lístkov zaradených medzi neplatné bol jeden lístok v prospech MUDr. T. B. a jeden lístok v prospech MUDr. A. M. Na hlasovacom lístku odovzdanom v prospech MUDr. T. B. bolo zakrúžkované poradové číslo príslušného kandidáta podľa § 38 ods. 1 písm. b) v spojení s § 31 ods. 4 zákona o voľbách. Na hlasovacom lístku

odovzdanom v prospech MUDr. A. M. boli okrem poradového čísla kandidáta zakrúžkované aj identifikačné dáta príslušného kandidáta - meno, priezvisko, titul, resp. ďalšie údaje na hlasovacom lístku.

Prepočítané boli aj hlasovacie lístky na kandidátov na primátora č. 2, 4, 6 a 7. Počty súhlasia s počtami hlasov uvedenými v zápisnici okrskovej volebnej komisie č. 16.

Prepočítaním hlasovacích lístkov vo volebnom okrsku č. 32 ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Pre kandidáta na primátora MUDr. T. B. (kandidát č. 1) bolo odovzdaných 120 platných hlasovacích lístkov. Tento počet súhlasí s počtom uvedeným v zápisnici okrskovej volebnej komisie č. 32.

Prepočítavaním hlasovacích lístkov sa zistilo, že na jednom hlasovacom lístku odovzdanom kandidátovi č. 1 bolo poradové číslo príslušného kandidáta súčasne zakrúžkované aj preškrtnuté krížikom.

Prepočítaním hlasovacích lístkov odovzdaných kandidátovi na primátora MUDr. A. M. (kandidát č. 3) sa zistilo, že počet platných hlasovacích lístkov je 31. Tento počet súhlasí s počtom uvedeným v zápisnici okrskovej volebnej komisie č. 32.

V prospech kandidáta č. 5 pána T. M. nebol odovzdaný ani jeden hlasovací lístok.

Zo zápisnice mestskej volebnej komisie vyplynulo, že vo voľbách konaných 2. decembra 2006 bol za primátora mesta K. zvolený počtom hlasov 4781 MUDr. T. B., nezávislý kandidát. Na druhom mieste sa umiestnil sťažovateľ, ktorý získal v týchto voľbách na primátora mesta K. 4758 hlasov, teda o 23 hlasov menej ako zvolený protikandidát.

III.

Plénu ústavného súdu bol predložený na rozhodnutie návrh sudkyne spravodajkyne na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa čl. 131 ods. 1 druhej vety ústavy sa plénum ústavného súdu uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

Podľa čl. 134 ods. 1 ústavy sa ústavný súd skladá z trinástich sudcov.

Podľa § 4 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavný súd spôsobilý v pléne konať a uznávať sa, ak je na rokovaní a rozhodovaní prítomných aspoň sedem sudcov.

Podľa § 4 ods. 3 zákona o ústavnom súde plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

V danom prípade na rokovaní a rozhodovaní pléna ústavného súdu boli prítomní jedenásti sudcovia.

Pretože pri hlasovaní o návrhu sudkyne spravodajkyne nebola dosiahnutá nadpolovičná väčšina hlasov všetkých sudcov, návrh sa zamietol podľa čl. 131 ods. 1 ústavy a § 4 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2008